

Kommunstyrelsen

Plats och tid Kommunkontoret Östhammar, sammanträdesrum Gräsö, 2019-12-03, Kl. 08.15-11.40

Beslutande Enligt närvarolista

Övriga deltagande
Kommundirektör Peter Nyberg
Kommunsekreterare Rebecka Modin
§§ 327-332: Ordförande Slutförvarsorganisationens granskningsgrupp
Tomas Näslund (S), enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren,
utredare slutförvarsenheten Anna Bergsten
§ 335: Representant överförmyndarförvaltningen
Insynsplatser: Ingeborg Sevastik (V), från kl. 8.30/§ 330: Kerstin Dreborg

Utses att justera Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén Berggren (S)

För § 351: Tomas Bendiksen
Justeringens plats och tid Kommunkontoret Östhammar, 2019-12-03

Underskrifter	Sekreterare	Paragrafer 327 - 366
		Rebecka Modin	
	Ordförande	
		Jacob Spangenberg (C)	§ 351 Margareta Widén Berggren (S)
	Justerande	
		Pär-Olof Olsson (M)	Margareta Widén Berggren (S)
		
			§351: Tomas Bendiksen (S)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2019-12-03
Datum för anslags uppsättande	2019-12-03
Anslags nedtagande	2019-12-25
Förvaringsplats för protokollet	Lednings- och verksamhetsstöd, Kommunkontoret Östhammar
Underskrift
	Rebecka Modin

Kommunstyrelsen

§ 327. Information gemensamma nämnder och bolag	5
§ 328. Yttrande gällande remiss av Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till avgiftsnivåer för 2020 enligt förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten	6
§ 329. Remiss från Strålsäkerhetsmyndigheten gällande Svensk kärnbränslehantering AB:s Fud-program 2019.....	8
§ 330. Yttrande över Svensk kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle enligt miljöbalken	11
§ 331. Yttrande över Svensk kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle enligt kärntekniklagen	13
§ 332. Hemställan om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter	15
§ 333. Antagande av avtal om leverans av dricksvatten	17
§ 334. Finansiering av överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun.....	19
§ 335. Information från överförmyndarnämnden.....	24
§ 336. Svar på motion från Kerstin Dreborg (MP) om koldioxidbudget	25
§ 337. Antagande av Styrmodell för Östhammars kommun.....	26
§ 338. Utveckling av arbetet för att stimulera ungas delaktighet och inflytande samt avveckling av ungdomsråd.....	27
§ 339. Tillägg till lägenhetsarrende Öregrunds Tennissällskap	30
§ 340. Revidering av avfallsföreskrifter samt uppdatering av Avfallsplan	31

Kommunstyrelsen

§ 341.	Avfallstaxa 2020	33
§ 342.	Taxa enligt livsmedelslagstiftningen	35
§ 343.	Avgifter för kost på särskilt boende	36
§ 344.	Anmälningssärende, Protokollsutdrag från Regionstyrelsens om Inriktning för vårdcentrumutvecklingen i länet	37
§ 345.	Inriktning för utveckling av vårdcentrum i Uppsala län	38
§ 346.	Yttrande om projekt korsningsåtgärd 292/290.....	39
§ 347.	Uppföljning av dataskyddsarbetet i Östhammars kommun	40
§ 348.	Ändring i kommunstyrelsens delegationsordning avseende lån, industritomter, tilldelningsbeslut mm.	41
§ 349.	Hantering av medborgarmotion gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar	43
§ 350.	Hantering av medborgarmotion inte avveckla nattis	44
§ 351.	Ansökan från utvecklingsgrupp om gång- och cykelväg i Norrskedika	45
§ 352.	Ansökan om bidrag från nationella Grannsamverkansgruppen, Samverkan mot brott	47
§ 353.	Firmatecknare för Östhammars kommun.....	48
§ 354.	Behörighet till bank och ombud för skattedeklaration för Östhammars kommun	49
§ 355.	Granskning av kommunala bolag enligt 6 kap. 9 § kommunallagen.....	52
§ 356.	Val till kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta.....	55
§ 357.	Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut för tredje kvartalet 2019	56
§ 358.	Anmälningssärende, Information från Östhammar vatten AB om möjlig anslutning till vatten och avlopp i Östhammar kommun	57
§ 359.	Anmälningssärende, Östhammars Vatten AB:s delårsrapport maj – augusti 2019	58

Kommunstyrelsen

§ 360. Anmälningssärende, protokoll från Östhammar Vatten AB:s styrelsemöte 2019-10-25	59
§ 361. Anmälningssärende, Gästrike Vatten AB:s delårsrapport maj – augusti 2019	60
§ 362. Anmälningssärende, protokoll från Gästrike Vatten AB:s styrelsemöte 2019-10-25	61
§ 363. Anmälningssärende, Lekmannarevisionsgranskning av styrelsen Stiftelsen Östhammarshem och styrelsen Hargs Hamn AB.....	62
§ 364. Anmälningssärende, Beslut om kommunal från Länsstyrelsen.....	63
§ 365. Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter	64
§ 366. Delegationsbeslut	65

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 327. Information gemensamma nämnder och bolag

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens förtroendevalda informerar från sammanträden med mera.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Jacob Spangenberg (C) informerar från ägarsamråd för överförmyndarnämnden och räddningsnämnden. För räddningsnämnden diskuterades de centrala kostnaderna för värdkommunen som alla nämnder i Uppsala bidrar till; det utreds om de gemensamma nämnderna ska vara med och betala detta.

Pär-Olof Olsson (M) rapporterar från samordningsförbundet och hur Arbetsmiljöverkets förändrade organisation påverkar deras deltagande.

Kommundirektör Peter Nyberg informerar om tidsplanen för upphandling av el:

kommunstyrelsens arbetsutskott behandlar ett ärende om upphandlingen på sammanträdet 2020-01-14, därefter tar förvaltningen fram handlingar och annonsering sker i februari med målet att sluta ett avtal i mars.

Protokollsanteckning

Ylva Lundin (SD) vill ha noterat i protokollet att Initiativärende från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) om att kommunens elportfölj inte ska exkludera el producerad av kärnkraft inte behandlas på dagens sammanträde.

Ärendet behandlas på nästa kommunstyrelsesammanträde.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-706

§ 328. Yttrande gällande remiss av Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till avgiftsnivåer för 2020 enligt förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig enligt följande:

Östhammars kommun har i flera olika sammanhang tryckt på vikten av att Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har erforderliga resurser för att kunna genomföra sitt uppdrag på ett vederhäftigt sätt och säkerställa att hantering av radioaktivt material eller drift av verksamhet med radioaktivt material, bedrivs på ett säkert sätt ur strålskyddssynpunkt. Med det sagt kan inte Östhammars kommun bedöma om den avgiftssättning som föreslagits ligger i paritet med detta, då det är myndigheten själv som är den bästa att bedöma den utgångspunkten.

Dock är det Östhammars kommun är det utomordentligt angeläget att SSM får de forskningsanslag som behövs för att bedriva en fristående, vederhäftig forskning på områden gällande radioaktivt avfall och dess hantering. Detta då kommunen förlitar sig på myndighetens samlade kompetens när det gäller strålsäkerhet i den stegvisa processen och prövningen enligt kärntekniklagen för de slutförvar för radioaktivt avfall som är i drift eller planeras. Östhammars kommun ställer sig därför bakom det förslag till hantering av forskningsanslag som SSM föreslår som i praktiken innebär en höjning med ca 17 %. Höjningen motiveras framför allt av färre reaktorer i drift hos tillståndshavarna.

Östhammars kommun har inga synpunkter på förslag till förordning om ändring till förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har översänd rubricerade remiss för yttrande till Östhammars kommun.

Regeringen önskar synpunkter på:

- PM om förslag till avgiftsnivåer för 2020 enligt förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

Kommunstyrelsen

- Förslag till förordning om ändring till förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Remissvaren ska vara miljödepartementet tillhanda senast 2019-12-05.

Beslutsunderlag

- Missiv remiss
- Förslag till avgiftsnivåer för 2020 enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten
- Komplettering om avgifter för forskning
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Regeringskansliet, m.registrator@regeringskansliet och emelie.sjogren@regeringskansliet.se

Ert dnr M2019/01790/Ke

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-642

§ 329. Remiss från Strålsäkerhetsmyndigheten gällande Svensk kärnbränslehantering AB:s Fud-program 2019

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun avstår från att lämna synpunkter på Fud-program 2019.

Då det inte är möjligt för Östhammars kommuns slutförvarsorganisation att bereda och formulera ett yttrande över Fud-programmet med finansiering via Kärnavfallsfonden avstår Östhammars kommun från att lämna synpunkter på Fud-program 2019.

Ärendebeskrivning

Strålsäkerhetsmyndigheten har översänt bilagda remiss som syftar till att inhämta upplysningar om sådant som är av betydelse för Strålsäkerhetsmyndighetens granskning och utvärdering av Fud-program 2019. Myndigheten ska lämna ett yttrande till regeringen om Fud-program 2019 som enligt kärnteknikförordningen (1984:14) ska innehålla en granskning och utvärdering av programmet ifråga om:

1. Planerad forsknings- och utvecklingsverksamhet
2. Redovisade forskningsresultat
3. Alternativa hanterings- och förvaringsmetoder
4. De åtgärder som avses blir vidtagna.

Det är alltså för granskningen och utvärderingen av programmet i dessa frågor som myndigheten önskar synpunkter från remissinstanserna.

Det är Östhammars kommuns absoluta övertygelse att Fud-program har spelat och spelar en avgörande roll för färdriktningen i det svenska kärnavfallsprogrammet. Därför har också Östhammars kommun vinnlagt sig om att framföra kloka och genomtänkta synpunkter på programmets innehåll och utveckling under alla år med utgångspunkt i den kompetens som finns hos slutförvarsenhetens personal och granskningsgruppernas politiker, som funnits med och följt slutförvarsprocesserna i dess parallella prövningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen. Fud-programmen har varit en utomordentlig kunskapsuppbyggnad för

Kommunstyrelsen

Östhammars kommuns slutförvarsorganisation och det är med bekländhet vi konstaterar, och djupt beklagar, att det inte är möjligt att slutföra och vidareförmedla Östhammars kommuns synpunkter utifrån slutförvarsorganisationens iakttagelser då beredning och formulering av yttrande över Fud-programmet inte är möjligt att finansiera via kärnavfallsfonden enligt Riksgälden och miljödepartementet. Riksgälden skrev i sitt beslut om medel ur kärnavfallsfonden till Östhammars kommun för 2019 (dnr 2018/937) att ”Riksgälden anser att kostnader för att bereda Fud-programmet inte är en sådan kostnad som ska ersättas enligt 4 § 7 a finansieringslagen eller någon annan bestämmelse i lagen.”

Att som potentiell värdkommun inte kunna använda medel från kärnavfallsfonden för att hantera och bereda ett forsknings- och utvecklingsprogram från kärnkraftsindustrin, som hanterar just den framtid som kommunen förväntas gå in i känns helt enkelt helt fel. Det ger dessutom helt fel signaler gällande den tidiga beredning av platsvalsprocessen som SFL behöver med delaktighet.

Gällande platsvalsprocessen för SFL noterar Östhammars kommun att SKB i Fud 2019 skriver att ”SKB ser redovisningen [...] av bakgrundsmaterial och grundläggande förutsättningar och utgångspunkter som det första steget i den stegvisa lokaliseringsprocessen för SFL”. SKB skriver vidare ”Remisshantering av Fud-program 2019 ger berörda möjlighet att lämna synpunkter på SKB:s redovisade utgångspunkter, den föreslagna processen och de föreslagna lokaliseringsfaktorerna.” Forsmark nämns som en möjlig plats för ett framtida SFL men Östhammars kommun motsätter sig dessa slutsatser.

Med utgångspunkt i de resonemang som förts av Riksgälden i ovannämnda beslut om medel till Östhammars kommun för 2019 anser inte kommunen att Fud 2019 och framtida Fud-program som berör SFL ska kunna betraktas som ett steg i lokaliseringsprövningen. Om kommuners, och övriga remissinstansers, deltagande i slutförvarsprocessen enbart ska vara kopplat till miljöbalksprövningen anser inte Östhammars kommun att redovisning i Fud kan ses som en del av lokaliseringsprocessen, framförallt inte kopplat till eventuella synpunkter från remissinstanser.

Östhammars kommun vill dock i sammanhanget påpeka att kommunen anser att prövningen enligt de båda lagstiftningarna, miljöbalken och kärntekniklagen, är starkt knutna till

Kommunstyrelsen

varandra. För att få ha en helhetsbild och förstå processen anser kommunen att det är viktigt att följa båda prövningarna. Fud-programmet är ett viktigt underlag för en helhetsbild och förståelse för frågan och berörda kommuner bör ges ekonomiska förutsättningar att arbeta med Fud-programmet.

Eventuella synpunkter på SKB:s Fud-program 2019 ska lämnas till Strålsäkerhetsmyndigheten senast 2019-12-31.

Beslutsunderlag

Fud 2019 finns att läsa i sin helhet på SKB:s hemsida:

<https://www.skb.se/publikation/2493433/FUD+2019.pdf>.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

- Strålsäkerhetsmyndigheten, märkt SSM 2016-3612: registrator@ssm.se
- Miljödepartementet: m.registrator@regeringskansliet.se
- Riksgälden: karnavfallsfinansiering@riksdagen.se
- SKB: registrator@skb.se
- Slutförvarsenheten: Marie Berggren och Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-286

§ 330. Yttrande över Svensk kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle enligt miljöbalken

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag till yttrande. (Bilaga 1)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har tagit emot en remiss från regeringen gällande Svensk kärnbränslehantering AB:s kompletterande yttrande i ärende om tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (M2018/00217/Me).

Remissvaren ska, enligt remissen, ha kommit in till Miljödepartementet senast 2019-09-13 men Östhammars kommun har beviljats förlängd svarstid till 2019-12-04.

Beslutsunderlag

- Förslag till yttrande från Kommunledningsförvaltningen (**arbetsmaterial**)
- SKB:s komplettering samt information om remissen finns på regeringskansliets hemsida: <https://www.regeringen.se/remisser/2019/04/svensk-karnbranslehantering-abs-kompletterande-yttrande-i-arende-om-tillatlighetsprovning-enligt-17-kap.-miljobalken/>.
- SKB:s handling: Förslag till villkor enligt 17 kap. 7 § miljöbalken

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen diskuterar vissa ändringar som förs in i yttrandet.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

- Regeringskansliet: m.registrator@regeringskansliet.se och lina.osterberg@regeringskansliet.se märkt M2018/00217/Me och remissinstansens namn, svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e post
- SSM: registrator@ssm.se
- Riksgälden: karnavfallsfinansiering@riksgalden.se
- SKB: registrator@skb.se
- Slutförvarsenheten: Anna Bergsten och Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-316

§ 331. Yttrande över Svensk kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle enligt kärntekniklagen

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag till yttrande. (Bilaga 2)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har tagit emot en remiss från regeringen gällande Svensk kärnbränslehantering AB:s kompletterande yttrande i ärende om tillståndsprövning enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet av anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (M2018/00221/Ke).

Remissvaren ska, enligt remissen, ha kommit in till Miljödepartementet senast 2019-09-13 men Östhammars kommun har beviljats förlängd svarstid till 2019-12-04.

Beslutsunderlag

- Förslag till yttrande från Kommunledningsförvaltningen (**arbetsmaterial**)
- SKB:s komplettering samt information om remissen finns på regeringskansliets hemsida: <https://www.regeringen.se/remisser/2019/04/remiss-av-skb-abs-kompletterande-yttrande/>.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen diskuterar vissa ändringar som förs in i yttrandet.

Beslutet skickas till

- Regeringskansliet: m.remissvar@regeringskansliet.se och anna.sanell@regeringskansliet.se märkt M2018/00221/Ke och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet, svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e post

Kommunstyrelsen

- SSM: registrator@ssm.se
- Riksgälden: karnavfallsfinansiering@riksgalden.se
- SKB: registrator@skb.se
- Slutförvarsenheten: Anna Bergsten och Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-729

§ 332. Hemställan om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom den med Oskarshamns kommun gemensamma hemställan om lagändring. Kommunstyrelsen vill därtill tillägga att om Östhammars kommun inte ges möjlighet till ekonomisk ersättning för kommunens arbete i alla steg av prövningen enligt miljöbalken och kärntekniklagen, i såväl pågående som eventuella framtida prövningar, kan Östhammars kommun komma att överväga sitt fortsatta deltagande i kärnavfallsprocessen. (Bilaga 3)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun gör, tillsammans med Oskarshamns kommun, en hemställan till regeringen om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen).

Båda kommunerna har under många år aktivt deltagit i processerna kopplade till Sveriges hantering av radioaktivt avfall från framförallt det svenska kärnkraftsprogrammet.

Kommunernas arbete har finansierats med medel från Kärnavfallsfonden, vilket regleras i finansieringslagen. Enligt beslut från Riksgälden gällande medel till Östhammars kommun från Kärnavfallsfonden finns i nuvarande lagstiftning inte möjlighet för kommunerna att få ersättning för kostnader kopplade till prövningen enligt kärntekniklagen inklusive det så kallade Fud-programmet (forskning, utveckling och demonstration).

Kommunerna anser sig ha en berättigad rätt till fortsatt insyn i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen och för att det ska vara möjligt behöver kommunerna ges ekonomiska förutsättningar för det. Lagstiftningen bör ändras för att möjliggöra detta.

Beslutsunderlag

Förslag till skrivelse från Kommunledningsförvaltningen

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

- Slutförvarsenheten: Anna Bergsten och Marie Berggren för signering och delgivning efter komplettering med Oskarshamns beslut till:
 - Regeringskansliet: m.registrator@regeringskansliet.se
 - Oskarshamns kommun: kommunen@oskarshamn.se,
bodil.liedbergjonsson@oskarshamn.se
 - SSM: registrator@ssm.se
 - Riksgälden: karnavfallsfinansiering@riksdagen.se
 - SKB: registrator@skb.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-360

§ 333. Antagande av avtal om leverans av dricksvatten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar avtal om leverans av dricksvatten mellan Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB.

Beslutet ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Tierps kommun fattar motsvarande beslut.

Ärendebeskrivning

Förslaget till avtal har tagits fram gemensamt av Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB i enlighet med intentionerna i den avsiktsförklaring om långsiktig samverkan för vattenförsörjning som antagits av Östhammars kommun och Tierps kommun.

Avtalet tillförsäkrar att Östhammars kommun och Tierp kommun uppfyller sina skyldigheter enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster att tillförsäkra fastigheterna inom huvudmännens verksamhetsområden vattenförsörjning med hänsyn till människors hälsa och miljön. Kostnader på grund av detta avtal följer lagens krav på att de är nödvändiga för att uppfylla kommunernas skyldigheter.

Syftet med detta avtal är att kostnaderna för dess genomförande ska fördelas med stöd av självkostnadsprincipen och att vardera kommuns VA-kollektiv ska bära sina respektive kostnader.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Östhammar och Tierp har under våren 2019 antagit en avsiktsförklaring om långsiktig samverkan för vattenförsörjning mellan Östhammars kommun och Tierps kommun.

Avsiktsförklaringen mellan Östhammars kommun och Tierps kommun innebär att Östhammar Vatten kommer att köpa dricksvatten från TEMAB. TEMAB har, i och med Uppsalaåsens sträckning i Tierps kommun, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning både för invånarna i Tierps kommun och Östhammars kommun. Nuvarande miljödom för vattenuttag (DVA 51, 1981-07-16, mål VA 11/81) visar att förutsättningarna för uttag av grundvatten vid Odens källa är mycket gynnsamma.

Kommunstyrelsen

Genom att samverka ges TEMAB möjlighet att öka sin robusthet och ökad ekonomisk stabilitet genom fördelning av kostnader med Östhammar Vatten. Östhammar Vatten ges möjlighet att fullgöra sitt uppdrag att leverera dricksvatten till dagens kunder och möta tillväxten för Alunda och Österbybruk mot 2040.

Beslutsunderlag

- Missiv
- Avtalsförslag med bilagor

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnade följande förslag till beslut 2019-05-21, § 161: Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar avtal om leverans av dricksvatten.

Martin Wahlsten (SD) avstod från att delta i beslutet.

Ärendet har därefter plockats ur innan behandling i kommunstyrelsen på grund av att ärendet behövde beredas ytterligare.

Östhammar Vatten AB:s styrelse behandlade ärendet på styrelsemöte 2019-11-22 och lämnade följande förslag till beslut till kommunfullmäktige:

- att godkänna avtal om leverans av dricksvatten mellan Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB i enlighet med beslutsunderlag.
- att beslutet ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Tierps kommuner fattar motsvarande beslut.

Vid arbetsutskottets behandling 2019-11-26, § 312 avstod Martin Wahlsten (SD) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas till

- För signering
- Tierp Energi och miljö AB
- Östhammar Vatten AB

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-199

§ 334. Finansiering av överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att:

Kommunfullmäktige beslutar att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB årligen fakturerar Östhammar kommun avskrivnings och räntekostnader för två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mkr och som bedöms vara ett risktagande.

Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Östhammar Vatten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 350 000 000 kr (trehundrafemtio miljoner kronor), jämte därpå löpande ränta och kostnader. Borgensavgift ska utgå med 0,2 % på aktuell lånesumma 1 januari varje år.

Beslutet ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om Avtal om leverans av dricksvatten mellan Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB.

Reservationer

Lars O Holmgren (BoA) reserverar sig mot beslutet.

Avstår från att delta i beslut

Martin Wahlsten (SD), Ylva Lundin (SD) och Bo Persson (SD) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Två ärenden: avtal om överföringsledning av vatten samt finansiering av denna överföringsledning har behandlats i Östhammar Vatten AB samt inom kommunstyrelsen, se historik under rubriken ärendets behandling nedan. Ärendet har beretts under 2019 av berörda parter. Ett avtal för överföringsledningen har nu tagits fram vilket gör att ärendet är aktuellt på nytt, med vissa ändringar som redovisas i beslutsunderlagen.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun, daterad 2019-02-28, med bilaga Överföringsledning Alunda daterad 2017-12-13.
- Missiv daterat 2019-11-20 med bilagor

Ärendets behandling

Östhammar Vatten AB:s styrelse

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Östhammar Vatten AB 2019-03-07, § 10:

Styrelsen beslutade, att med ändring av första attsatsen och med tillägg av andra attsatsen, att föreslå Östhammar kommunfullmäktige att besluta

- att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar Östhammars kommun två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mnkr och som bedöms vara ett risktagande
- att godkänna ett borgensåtagande för Östhammar Vatten AB avseende överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun med 135-165 mnkr
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammar och Tierps kommuner

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnade följande förslag till beslut 2019-03-26, § 93:

Kommunstyrelsen föreslår att:

Kommunfullmäktige beslutar att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar Östhammars kommun två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mnkr och som bedöms vara ett risktagande.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Östhammar Vatten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 350 mnkr kr, jämte därpå

Kommunstyrelsen

löpande ränta och kostnader. Borgensavgift ska utgå med 0,2 % på aktuell lånesumma 1 januari varje år.

Besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammar och Tierps kommuner.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutade 2019-04-02, § 110: ”Ärendet utgår och återupptas på kommunstyrelsens sammanträde i samband med behandling av avtal om köp av vatten/gemensam vattenproduktion med Tierps Energi & Miljö AB.”

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnade följande förslag till beslut 2019-05-21, § 162:

Kommunstyrelsen föreslår att:

Kommunfullmäktige beslutar att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar Östhammars kommun två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mnrkr och som bedöms vara ett risktagande.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Östhammar Vatten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 350 mnkr kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Borgensavgift ska utgå med 0,2 % på aktuell lånesumma 1 januari varje år.

Besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammar och Tierps kommuner.

Martin Wahlsten (SD) avstod från att delta i beslutet.

Ytterligare beredning

Ärendet har därefter plockats ur innan behandling i kommunstyrelsen på grund av att ärendet gällande avtal om vattenledning behövde beredas ytterligare.

Kommunstyrelsen

Östhammar Vatten AB:s styrelse

Östhammar Vatten AB:s styrelse behandlade ärendet på styrelsemöte 2019-11-22 och lämnade följande förslag till beslut till kommunfullmäktige:

- att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB årligen fakturerar Östhammar kommun avskrivnings och räntekostnader för två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mkr och som bedöms vara ett risktagande.
- att såsom för egen skuld ingå borgen för Östhammar Vatten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 350 mkr kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Borgensavgift ska utgå med 0,2 % på aktuell lånesumma 1 januari varje år.
- att beslutet ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om Avtal om leverans av dricksvatten mellan Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Lars O Holmgren (BoA) yrkar återremiss och i andra hand avslag, med krav på annan finansieringslösning.

”Enligt Lag om allmänna vattentjänster skall en kommuns VA-tjänster finansieras genom avgifter till sina brukare. Därför bör avtalet omformuleras, med inriktning på att ta bort det 50-åriga årliga driftsstödet till ÖVAB från Östhammars kommun, där istället det som kan klassificeras som ”kommungemensam utveckling” görs i form av en engångsbetalning vid projektstart. Detta då det är orimligt att i 50 år belasta skattekollektivet och framförallt den tredjedel med egna vatten- och avloppsanläggningar i hela kommunen vad gäller en vattenledning nyttjad av kommunens kommunala VA-användare.”

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut mot Lars O Holmgrens (BoA) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

- Tierps kommun
- Östhammar Vatten AB
- Kommundirektör Peter Nyberg
- Teknisk chef Helen Åsbrink
- Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
- Chefsstrateg Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 335. Information från överförmyndarnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Representant från den gemensamma överförmyndarnämnden informerar.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Representant från överförmyndarförvaltningen informerar om

- antal personer som får insatser från nämnden
- vad verksamheten har för uppdrag och mål
- ekonomiskt läge 2019
- förslag till budget 2020 och plan 2021 och 2022
- ny lagstiftning, där det pågår en översyn
- digitalisering av verksamheten

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-108

§ 336. Svar på motion från Kerstin Dreborg (MP) om koldioxidbudget

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ställa sig positiv till motionen men med hänvisning till svar från Jacob Spangenberg (C) avslå yrkandet.

Ärendebeskrivning

Kerstin Dreborg (MP) yrkar i motion daterad 2019-02-17 att kommunen ska ta fram en plan för att bli klimatneutral till 2030. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med årliga utsläppsminskningar på minst 10 %.

Beslutsunderlag

- Motion om koldioxidbudget daterad 2019-02-17
- Svar från Jacob Spangenberg (C)
- Yttrande från energi-och klimatstrateg Marcus Jakobson

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2019-02-19, § 30 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutet skickas till

- Motionär
- Webbredaktör för publicering på webbsida motioner

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-651

§ 337. Antagande av Styrmodell för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Styrmodell för Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

”Styrmodell för Östhammars kommun” beskriver övergripande hur kommunen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp samt hur insatser och ansvar fördelas mellan förtroendevalda politiker och förvaltningsorganisationen.

Beslutsunderlag

Styrmodell för Östhammars kommun

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet 2019-10-22, § 262 och beslutade då (utöver förslag till beslut) att: Ärendet behandlas på kommunstyrelsen 2019-12-03. (Detta utifrån ett önskemål från ledamot att diskutera dokumentet med sin politiska grupp.)

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

- Samtliga förvaltningschefer
- Kvalitetsutvecklare Ida Eklöf
- Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette
- Ekonomichef Tony Wahlberg

Kommunstyrelsen

Dnr KFN-2019-185, KS-2019-718

§ 338. Utveckling av arbetet för att stimulera ungas delaktighet och inflytande samt avveckling av ungdomsråd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att Ungdomsrådet avvecklas och att stadgarna för ungdomsrådet upphör att gälla.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen om kultur- och fritidsnämndens arbete för att stimulera ungas delaktighet och inflytande.

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden ska enligt sitt reglemente stimulera ungas delaktighet och inflytande. Kultur- och fritidsnämnden har även i sitt reglemente ansvar för ungdomsrådet (liksom kommunstyrelsens ansvar för kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta).

Ungdomsråd infördes efter en motion 2000. Rådet upprättades i samverkan med Bruks-gymnasiet och finansierades inom kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens budgetar. Verksamheten varierade beroende på vilka ungdomar som engagerade sig. Ett stormöte hölls 2007 för att diskutera med intresserade ungdomar. Ett nytt beslut om att inrätta ungdomsråd fattades 2011 och då antogs även stadgar där det framgår att ungdomsrådet skulle få ett årligt anslag av fullmäktige och att det skulle finnas en ansvarig tjänsteman, men inget om koppling till någon särskild förvaltning. Utifrån det beslutet arbetade kommunen vidare med utveckling av ungas inflytande.

Ungdomsrådet har varit vilande sedan våren 2017. Kultur- och fritidsförvaltningen började arbeta för att ta fram en modell för ungas delaktighet och inflytande som skulle kunna fungera bättre över tid än vad ungdomsrådet har gjort. Förvaltningen arbetade utifrån en idé om en digital, modern och lätt påverkansmöjlighet som inte är platsberoende. För att realisera detta arbetar förvaltningen för att ta fram en APP. Genom APP:en ska unga kunna få information om lovaktiviteter, evenemang, karta över kommunen med kultur- och fritidsnämndens verksamheter, boka hall mm. Här ska även möjlighet till delaktighet och inflytande ges genom funktionen Påverka som är uppdelad i två delar:

Kommunstyrelsen

- Del 1 - Funktionen förslag/din idé. Ska ge möjlighet att skriva förslag i ett formulär vilket mottas av tjänsteman på kultur- och fritidsförvaltningen. Dessa ska besvaras/föras dialog om samt verkställas/tas i beaktning i verksamhetsplanering.
- Del 2 – Funktionen rösta. Ska ge möjlighet att delta anonymt i frågor som berör kultur- och fritidsnämndens områden (t ex ungdomsgårdens öppettider). Resultatet ska samlas in, sammanställas och verkställas/tas i beaktning i verksamhetsplanering.

APP:en ska också innehålla funktionerna Fråga oss och Anslagstavla. Funktionen Fråga oss ska bestå av ett enkelt formulär där man kan ställa frågor rörande kultur- och fritidsnämndens områden/verksamheter. Funktionen Anslagstavla ska bestå av nyheter (t.ex. stängd ungdomsgård för kvällen, nya öppettider för simhallen, inställd lovaktivitet osv.) samt de frågor som kommit in vilka besvaras och publiceras via funktionen fråga oss. Alla ärenden som kommer in till APP:en som inte berör kultur- och fritidsnämndens områden ska skickas vidare av tjänsteman till ansvarig förvaltning.

Utöver arbetet med APP bedrivs arbete med delaktighet och inflytande på många sätt inom kultur- och fritidsnämndens område, bland annat tar man in önskemål och åsikter från ungdomar som viktigt underlag i verksamhetsplaneringen och utvecklingen av verksamhetsutbudet och dialog förs med unga både i forum där man träffas fysiskt och via sociala medier.

Kommunen arbetar i flera forum med utveckling utifrån barnkonventionen. Bland annat bedrivs förvaltningsövergripande arbete med barnkonventionen inom ramen för SUV. I samband med att en motion om barnombudsman besvarades beslutade fullmäktige att SUV ska få ett särskilt uppdrag kopplat till införandet av barnkonventionen i svensk lag. Enligt beslutat ska det i uppdraget ingå att ta fram förslag till en kommunövergripande policy för hur barnkonventionen ska förverkligas i praktiken och implementeras i kommunens alla förvaltningar samt hur arbetet ska utvärderas. Rutinen för barnkonsekvensanalyser ska ses över och tydliggöras så att det tydligt framgår att barn/ungdomar ska tillfrågas i en barnkonsekvensanalys.

Kommunstyrelsen

Reglementet för kultur- och fritidsnämnden ses över som en del i en större översyn. Om fullmäktige beslutar i enlighet med förslag stryks ungdomsrådet ur reglementet när det tas upp för beslut efter översynen.

Ärendets behandling

Kultur- och fritidsnämnden behandlade ärendet 2019-10-28, § 65 och lämnade följande förslag till beslut:

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att Ungdomsrådet avvecklas och att stadgarna för ungdomsrådet upphör att gälla.

Kommunfullmäktige tar del av informationen om kultur- och fritidsnämndens arbete för att stimulera ungas delaktighet och inflytande.

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Styrgruppen ungas välbefinnande

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-631, KS-2019-625

§ 339. Tillägg till lägenhetsarrende Öregrunds Tennissällskap

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra arean så att det möjliggör att Öregrunds Tennissällskap kan utöka sin verksamhet med en padelbana.

Ärendebeskrivning

Öregrunds Tennissällskap önskar ändra arrendeområde så det möjliggör att de kan utöka sin verksamhet med padelbana. Befintligt arrendeområde minskas och ny del läggs till men den totala arean blir oförändrad.

Då det befintliga avtalet som är beslutat i år är på 10 år så krävs beslut i Kommunfullmäktige.

Målsättningen för kommunens arbete är att hantera avtal inom den givna tjänstemannadelegationen men då kravet för att få bidrag för omläggning av tennisbana varit 10 årigt markavtal från Upplands Idrottsförbund utgör befintligt avtal ett undantag från det.

Beslutsunderlag

- Lägenhetsarrende Öregrunds Tennissällskap
- Tillägg till lägenhetsarrende Öregrunds Tennissällskap

Beslutet skickas till

- Tekniska Förvaltningen
- Kultur och Fritidsförvaltningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-733

§ 340. Revidering av avfallsföreskrifter samt uppdatering av Avfallsplan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderade avfallsföreskrifter att gälla från och med 2020-01-01.

Tekniska förvaltningen uppdras att revidera kommunens avfallsplan och bereda handlingen till kommunfullmäktige under 2020.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Varje kommun ska enligt lag ha en renhållningsordning bestående av avfallsplan och avfallsföreskrifter som ska beslutas av kommunfullmäktige. Avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år och vid behov uppdateras (80 § avfallsförordningen). Detta innebär inte ett krav på att en ny avfallsplan ska antas av kommunfullmäktige vart fjärde år. Men om det vid en uppföljning av avfallsplanen fyra år efter antagandet bedöms att avfallsplanens mål och åtgärder behöver omarbetas, kan en process för omarbetning av planen startas och avfallsplanen antas när processen slutförts.

Avfallsföreskrifter beskriver på vilket praktiskt tillvägagångssätt som kommunen avser utföra sitt avfallsuppdrag. Baserat på innehållet i föreskrifterna har kommunen rätt att ta ut avgift för att fullgöra sitt uppdrag.

Ärendebeskrivning

Vid den senaste uppföljningen av nuvarande avfallsplan har tekniska förvaltningen konstaterat att det finns behov av att uppdatera kommunens avfallsplan. Den nuvarande planen saknar utförlig planering för bland annat matavfall. Nya regler kring deponering och deponier har införts sedan nuvarande avfallsplan togs fram vilket föranleder ett behov av att uppdatera kommunens avfallsplan. I samband med revideringen ska även en miljöbedömning utföras. Avfallsplanen bör tas fram med stöd av upphandlade specialister på området och kostnaderna för detta ska bäras av taxekollektivet.

Kommunstyrelsen

I samband med översyn av kommunens avfallstaxor inför 2020 har tekniska förvaltningen konstaterat att avfallsföreskrifterna är i behov av revidering. Förslag till ny avfallsföreskrift är framtagen för att bättre spegla kommunens praktiska arbete med avfallsuppdraget.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderad avfallsföreskrift med bilagor

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen, Renhållningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-730

§ 341. Avfallstaxa 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderade avfallstaxor att gälla from 2020-01-01 under förutsättning att reviderade avfallsföreskrifter antas.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Kommunens renhållningsverksamhet skall finansieras av renhållningsavgifter som tas ut av fastighetsägare samt verksamhetsutövare. Renhållningsavgifterna tas ut efter beslut i kommunfullmäktige om vilka taxor som ska gälla. Renhållningsavgifterna kan bara föreslås för tjänster som tillhandahålls och beskrivs i beslutade renhållningsföreskrifter.

För att täcka nödvändiga kostnader för Östhammars kommuns renhållningsverksamhet behövs renhållningsavgifterna höjas från 2020. Kommunen har de senaste åren valt att besluta om en procentuell höjning. För 2020 föreslås att taxorna fastställas till belopp som tagits fram genom genomgång och analys av respektive taxa.

Ärendet

Vid genomgång av befintliga taxor har tekniska förvaltningen, renhållningen, konstaterat att det finns skäl att justera taxorna, dels i förhållande till reviderade föreskrifter, dels i förhållande till indexuppräknings samt förändringar med anledning av miljöpåverkande skäl. De föreslagna taxorna beskrivs i bilaga. De största förändringarna i förhållande till nuvarande taxor beskrivs nedan.

Vid översyn av grundavgiften för kommunens hushåll konstaterades att den inte täcker självkostnaden. Grundavgiften föreslås öka för att bättre spegla självkostnaden. Samtidigt sänks abonnemangskostnaden med 15%.

Med anledning av kommunens val att förlänga nuvarande entreprenör för insamling av hushållsavfall ytterligare ett år ökade kostnaderna i enlighet med upphandlingsavtalet. Osäkerhet kring kostnaderna och risken för ett dyrare avtal efter att ny upphandling är genomförd för detta område gör att kommunen väljer att föreslå en höjning av abonnemangstaxan något mer än den väntade självkostnaden för 2020. Det pågår för

Kommunstyrelsen

närvarande en upphandling av transport av hushållsavfall samt matavfall mellan Vaddika och Uppsala.

Kommunens verksamheter föreslås få en tydligare grundavgiftstaxa i enlighet med reviderade avfallsföreskrifter.

Flerfamiljshus ska tydligare belastas. Uttag av grundavgift per lägenhet föreslås gälla från och med 2020-07-01. Sedan tidigare tas en avgift per kärl och tömningsfrekvens ut vilket även fortsatt ska tas ut enligt föreslagen taxa.

Kommunens avtal avseende latrintransporter och efterbehandling kommer att höjas inför 2020 och denna höjning är motiverad bland annat av att det levererade materialet ofta innehåller annat än latrin vilket innebär en fördyrad process. Tekniska förvaltningen anser även att höjning även är motiverad av miljöstyrande skäl då annan bättre metod för att ta hand om avfallet bör väljas av de fastighetsägare som idag nyttjar kommunens latrininsamling.

Minireningsverk (ecobox mm) är lösningar som kräver stora insatser och kostnader från kommunens sida och taxa införs som speglar självkostnaden. Anläggningarna behöver återfyllas och vattenbristen gör att kommunen inte bör tillhandha hålla tjänsten att fylla på anläggningarna med kommunalt renat vatten utom i särskilda fall.

Budning av slamtömning av slutna tank och trekammarbrunnar, BDT-brunnar samt fettavskiljare höjs för att bättre spegla självkostnaden.

Taxa för akuttömning av slam höjs för att spegla kommunens självkostnad.

Taxa för bomkörning av slam införs vilket inte har beloppsbestämts tidigare trots att möjligheter funnits till att ta ut en avgift i enlighet med beslutad renhållningsordning.

Beslutsunderlag

Förslag till ny avfallstaxa from 2020-01-01

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen, renhållningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-717

§ 342. Taxa enligt livsmedelslagstiftningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar ny taxa för offentlig kontroll av livsmedel och foder. Taxan träder i kraft 2020-01-01.

Ärendebeskrivning

Den 14 december 2019 träder EU:s nya kontrollförordning (EU) 2017/625 i kraft. Den nya förordningen innehåller ett antal nya begrepp, till exempel införs begreppet annan offentlig verksamhet och begreppet extra offentlig kontroll försvinner.

Beslutsunderlag

Taxa enligt livsmedelslagstiftningen

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämnden har behandlat ärendet 2019-11-20, § 152 och lämnat följande förslag till beslut: Bygg- och miljönämnden föreslår kommunfullmäktige att anta ny taxa för offentlig kontroll av livsmedel och foder.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Tomas Bendiksen (S) yrkar på följande ändring: i beslutet läggs följande till: ”Taxan träder i kraft 2020-01-01.” samt följande ändring i handlingen under rubriken Ikraftträdande på sida 5: ”Denna taxa träder i kraft den 14 december 2019.” ändras till ”Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2020.” och andra stycket under rubriken tas bort.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Tomas Bendiksens (S) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller yrkandet.

Beslutet skickas till

- Bygg- och miljönämnden
- Webbredaktör bygg- och miljönämnden för publicering på kommunens webbsida

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-740

§ 343. Avgifter för kost på särskilt boende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att kostavgiften på särskilt boende höjs med 5 % från och med 2020-01-01. Från 2021-01-01 sker justering årligen utifrån prisbasbeloppet enligt tidigare gällande princip.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har genomfört en översyn av kostavgifterna och föreslår en höjning utöver den avgiftsjustering i enlighet med prisbasbeloppet som sker årligen.

Förvaltningen har kompletterat med att förslaget om att höja kostavgiften på särskilt boende är tänkt att vara en engångsjustering för 2020, och att man frångår principen att justera kostavgiften i enlighet med konsumentverkets rekommendationer. För 2021 är förslaget att återgå till att justera utifrån den tidigare principen.

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut
- Översyn kostavgifter

Ärendets behandling

Socialnämnden har 2019-11-13, § 181, beslutat att föreslå: Kostavgiften på särskilt boende höjs med 5 % från och med 1 januari 2020.

Vid arbetsutskottets beredning 2019-11-26, § 286, kompletterades förslaget till beslut med vad som föreslås gälla för framtida uppräknings, då detta tidigare endast framgick av underlag.

Beslutet skickas till

- Socialnämnden
- Webbredaktör socialnämnden för publicering på kommunens webbplats

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-017, KS-2019-744

§ 344. Anmälningssärende, Protokollsutdrag från Regionstyrelsens om Inriktning för vårdcentrumutvecklingen i länet

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från Regionstyrelsens sammanträde 2019-11-04, § 203- Inriktning för vårdcentrumutvecklingen i länet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-744

§ 345. Inriktning för utveckling av vårdcentrum i Uppsala län

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom inriktning för utveckling av vårdcentrum i länet med strategi för närvårdssamverkan som utgångspunkt. (Bilaga 4)

Ärendebeskrivning

Uppsala län står inför stora utmaningar. Fram till 2030 väntas befolkningen öka till 430 000 invånare. Behovet av vård och omsorg förväntas växa främst i de äldre åldersgrupperna. Regionfullmäktige beslutade 2018-06-18 att ställa sig bakom målbild och strategier i rapporten Effektiv och nära vård 2030.

Tjänsteledningen för hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) har framfört behov av att även kommunerna fattar politiska inriktningsbeslut utifrån inriktning för effektiv och nära vård, i synnerhet för de delar där det finns samordningsvinster. Mot bakgrund av detta ställde sig politiska samrådet HSVO bakom förslag till inriktning för vårdcentrumutvecklingen i länet den 20 september 2019 och i regionalt Forum den 4 oktober. Därefter fattar respektive huvudman liknade inriktningsbeslut.

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut
- Inriktning för utveckling av vårdcentrum i Uppsala län
- Uppdragsdirektiv Närvårdsavdelning inom vårdcentrum
- Tjänsteutlåtande

Ärendets behandling

Socialnämnden har 2019-11-13, § 180, beslutat: Socialnämnden ställer sig bakom inriktning för utveckling av vårdcentrum i länet med strategi för närvårdssamverkan som utgångspunkt, samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Beslutet skickas till

- Region Uppsala
- Socialnämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-669

§ 346. Yttrande om projekt korsningsåtgärd 292/290

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig enligt följande: Östhammars kommun har tagit del av materialet från Trafikverket och vill att Trafikverket samråder med Gästrike Vatten AB med anledning av överföringsledningen från Örbyhus. Östhammars kommun vill att Trafikverket utreder ifall att byggnationen av rondellen strider mot någon detaljplan i området.

Ärendebeskrivning

För närvarande pågår ett planeringsarbete vid fyrvägs korsningen mellan väg 290 och 292 i Österbybruk. Fyrvägs korsningen planeras att bli en cirkulationsplats, samt ska vägarna flyttas en aning för att öka sikten på sträckan. Anledningen till ombyggnationen är för att säkerhetsställa bättre framkomlighet och skapa bättre trafikflöde, samt en tillförlitlig och säkrare infrastruktur för alla trafikslag.

Beslutsunderlag

- Samrådsunderlag – Korsning väg 292/290 vid Österbybruk:
<https://www.trafikverket.se/contentassets/5c96c633da8a4341b7bbcf1c1a791b79/samradsunderlag-korsning-vag-292-290-vid-osterbybruk.pdf>
- Minnesanteckningar
- Email konversation

Beslutet skickas till

- Trafikverket, investeringsprojekt@trafikverket.se Ange ärendenummer TVR2109/51587 senast 2019-11-15
- Samhällsbyggnadsförvaltningen: Martin Lindblad, Senny Ennerfors, Emma Sundin
- Chefsstrateg Marie Berggren
- Tekniska förvaltningen: Anders Hedberg
- Gästrike Vatten AB, Malin.Delin@gastrikevatten.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-720

§ 347. Uppföljning av dataskyddsarbetet i Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

I denna rapport informeras kommunstyrelsen i Östhammars kommun om det dataskyddsarbete som ägt rum i kommunen under åren 2018-2019.

Rapporten har författats av kommunens dataskyddsombud som ett led i det uppföljnings- och kontrollarbete som åligger dataskyddsombudet enligt dataskyddsförordningen.

I rapporten sammanfattar och utvärderar dataskyddsombudet de åtgärder som företagits inom kommunens alla förvaltningar, samt pekar på angelägna förbättringsåtgärder.

Beslutsunderlag

Dataskyddsarbetet i Östhammars kommun 2018-2019, dataskyddsombudets uppföljningsrapport

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-670

§ 348. **Ändring i kommunstyrelsens delegationsordning avseende lån, industritomter, tilldelningsbeslut mm.**

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer de föreslagna ändringarna i delegationsordningen. (Bilaga 5)

Ärendebeskrivning

Administrativ chef

Rollen administrativ chef finns inte i dagsläget. De delegationer som fanns till administrativ chef har fördelats till HR-chef och ekonomichef utifrån ansvarsområden.

Lån

I delegationsordningen finns delegation till ekonomichef för ”Rätt att omsätta kommunens befintliga lån inom av kommunfullmäktige beslutad budgetram”. Efter dialog med Kommuninvest föreslås att detta ändras till: ”Upplåna respektive konvertera lån upp till av kommunfullmäktige högsta angivna belopp eller på grund av särskilt av fullmäktige fattat beslut” samt att Kommundirektör läggs till som ersättare.

Industritomter

I delegationsordningen finns delegation till teknisk chef för ”Försäljning av industritomter upp till 3000 kvm inom detaljplanelagt område i enlighet med fastställd taxa”. I beslut i fullmäktige 2016-12-13, § 131, beslutades att taxan för industritomter upp till 3000 kvm togs bort. Istället infördes att prissättning på kvarvarande industritomter skulle ske efter förhandling och att prissättning och försäljningssättning i nya industriområden skulle beslutas i varje enskilt fall. Formuleringen behöver ändras och förvaltningen föreslår: ”Försäljning av industritomter upp till 3000 kvm inom detaljplanelagt område som prissatts genom oberoende expertvärdering innan försäljning eller genom försäljning till högst bjudande via mäklare.”

Tilldelningsbeslut

I delegationsordningen har förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpssystem (DIS) inte funnits med som egna ärenden. Därför föreslås tillägg: ”Tilldelningsbeslut i förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpssystem (DIS)” med delegat ”Upphandlingschef med rätt till vidaredelegation”

Kommunstyrelsen

Hänvisning om avgiftsbefrielser

En redaktionell ändring läggs in gällande beslut om avgiftsbefrielse för ideella föreningar, där ett ytterligare villkor har beslutats i kommunstyrelsen 2019-04-02, § 105. Karta som tas fram som del i bygglovets ska kunna omfattas av bidraget.

Hantering av medborgarmotioner

Enligt fullmäktiges arbetsordning och kommunstyrelsens reglemente ska kommunstyrelsen besluta hur medborgarmotioner ska hanteras när de har uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare, vilket krävs för att de ska lämnas för handläggning och beslut. Enligt den rutin som utgjorde underlag när fullmäktige införde medborgarmotioner ska medborgarmotioner lämnas till berörd nämnd när de uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare. Rutinen är under översyn pga. behov av förtydliganden. Ett förslaget inom ramen för den nya rutinen är att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar om hantering, så att det blir ett tydligt beslut om detta och att beslutet kan lämnas relativt snabbt. Själva beslutet om medborgarmotionen tas sedan i den instans arbetsutskottet utsett.

Beslutsunderlag

Delegationsordning för kommunstyrelsen, nu gällande med rödmarkerade ändringar

Ärendets behandling

Ändringar i delegationsordningen har behandlats på kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-11-05, § 277 och 2019-11-26, § 307 då hantering av medborgarmotioner lades till.

Beslutet skickas till

- Webbredaktör, kommunens intranät Ines
- Samtliga enheter under kommunstyrelsen
- Kultur- och fritidschef Elin Dahm

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-532

§ 349. Hantering av medborgarmotion gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att medborgarmotionen gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar ska hanteras inom kommunstyrelsen, inklusive beslut.

Ärendebeskrivning

Medborgarmotionen ”gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar” har uppnått namnunderskrifter från 481 personer. Alla är inte folkbokförda i Östhammars kommun men det påverkar inte att den uppnått namnunderskrifter från 1 % av folkbokförda i kommunen.

Medborgarmotionens förslag är att elever i Östhammars kommun årskurs 7 till slutet av gymnasiet ska få ett gratis busskort för perioden första juni till sista augusti. Eftersom kollektivtrafikfrågor (framförallt samverkan med Region Uppsala) hanteras av kommunstyrelsen föreslås att medborgarmotionen hanteras där.

Beslutsunderlag

Länk till medborgarmotionen på kommunens webbplats:

<http://www.osthammar.se/sv/dialog/medborgarmotion/gratis-sommarlovsbusskort-till-alla-skolungdomar/>

Beslutet skickas till

- Kommundirektör Peter Nyberg
- Medborgarmotionären

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-664

§ 350. Hantering av medborgarmotion inte avveckla nattis

Beslut

Kommunstyrelsen överlämnar medborgarmotionen inte avveckla nattis till barn- och utbildningsnämnden för hantering inklusive beslut.

Ärendebeskrivning

Medborgarmotionen ”nedläggning av nattis” har uppnått namnunderskrifter från 403 personer. Alla är inte folkbokförda i Östhammars kommun men det påverkar inte att den uppnått namnunderskrifter från 1 % av folkbokförda i kommunen.

Medborgarmotionen ifrågasätter barn- och utbildningsnämndens beslut att avveckla nattis, barnomsorg på obekvämtid. Förslaget är att lämna medborgarmotionen för beredning och beslut i berörd nämnd.

Beslutsunderlag

Länk till medborgarmotionen på kommunens webbplats:

<http://www.osthammar.se/sv/dialog/medborgarmotion/nedlaggning-av-nattis/>

Beslutet skickas till

- Barn- och utbildningsnämnden
- Medborgarmotionären

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-738

§ 351. Ansökan från utvecklingsgrupp om gång- och cykelväg i Norrskedika

Beslut

Kommunstyrelsen beviljar Norrskedika utvecklingsgrupps ansökan om medel under förutsättning att utvecklingsgruppen står för underhåll och skötsel av den yta som avses i ansökan.

Bidraget finansieras med medel för utvecklingsprojekt för utvecklingsgrupper.

Jäv

Jacob Spangenberg (C) deltar inte i handläggning eller beslut i ärendet.

Ärendebeskrivning

Norrskedika utvecklingsgrupp har ansökt om 44 640 kr exklusive moms. Syftet är att ordna en gång- och cykelväg längs väg 76. Ett vajerräcke har monterats med följderna att det är svårt för oskyddade trafikanter att säkert förflytta sig efter vägen. Utvecklingsgruppen vill jämna till marken, lägga markduk och dikestrummor samt fylla på med ett bärlager och vad som därutöver behövs. Endast Norrskedika utvecklingsgrupp är involverat i projektet.

2016 genomförde Trafikverket (Dnr TRV 2014/89066) en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för väg 76 mellan Gävle-Forsmark- Norrtälje. I det dokumentet finns gång- och cykelväg mellan Norrskedika och Östhammar likväl som några andra punktinsatser omhändertagna som förslag på åtgärder. I slutet av 2018 undertecknade kommunerna längs sträckan tillsammans med region Uppsala ett ställningstagande över ÅVS:en, den fortsatta hanteringen av åtgärdsförslagen och satte tidsplan och huvudansvariga för detta. Den sträckning som omnämns är planerad att arbetas med under 2020. Sträckningen är också omhändertagen i den politiskt antagna gång- och cykelbaneplanen för kommunen, därför ser Östhammars kommun inte att det är motiverat att finansiera denna ansökan.

Ärendets behandling

Beslut om att avslå ansökan har fattats på delegation 2019-03-27.

Vid arbetsutskottets behandling deltog inte Jacob Spangenberg (C) på grund av jäv.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

- Kontaktperson Stefan Landberg, skolman@telia.se
- Lednings- och verksamhetsstöd, ekonomi
- Tekniska förvaltningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-728

§ 352. Ansökan om bidrag från nationella Grannsamverkansgruppen, Samverkan mot brott

Beslut

Kommunstyrelsen avslår ansökan om bidrag från samverkan mot brott.

Grannsamverkansverksamheter inom kommunens geografiska område är välkomna att söka stöd och samarbeten genom kommunens ordinarie kanaler såsom Trygg Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Samverkan mot brott är en nationell organisation med medlemmar såsom Polisen, försäkringsbolag och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Samverkan mot brott finansierar Grannsamverkanverksamheten i Sverige. Organisationen har ansökt om ett årligen återkommande bidrag på 5 000 kr (preliminärt 2019-2020). Syftet är att fortsätta kunna dela ut material, framförallt skyltar för lokal grannsamverkan.

Förvaltningens förslag är att kommunen ska lämna bidrag som vi vet kommer kommuninvånarna till godo och därför avslå ansökan. Stöd till den nationella organisationen bör kunna lämnas av kommunens nationella organisation SKL, som ju också är medlem i samverkan mot brott. Grannsamverkansverksamheter inom kommunen är välkomna att söka samarbeten med kommunen exempelvis genom Trygg Östhammars kommun (TRÖ).

Beslutet skickas till

Nationella Grannsamverkansgruppen, Samverkan mot brott

lina.nilsson@stoldskyddsforeningen.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-724

§ 353. Firmatecknare för Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att finanskommunalråd Jacob Spangenberg, kommunalråd Margareta Widén- Berggren och oppositionsråd Pär Olof Olsson, två i förening får teckna Östhammars kommuns firma. Östhammars kommuns firma får också tecknas av kommunchef Peter Nyberg i föreningen med en av ovanstående.

Ärendebeskrivning

Vilken person som har rätt att fatta beslut i olika ärenden för Östhammars kommuns räkning framgår av kommunens delegationsordning. Det finns dock tillfällen där kommunens delegationsordning inte är tillämplig eller ofullständig. Civilrättsliga avtal, överenskommelser och många ansökningsförfaranden förutsätter underskrift av firmatecknare. Firmatecknare som begrepp förekommer inte i kommunallagen och därmed inte i delegationsordningen. Däremot förekommer begreppet firmatecknare i annan lagstiftning. Med firmatecknare avses namngivna personer som utsetts av en organisation, förening eller bolag att underteckna avtal och handlingar i dess namn.

För att Östhammars kommuns ska kunna ingå avtal och överenskommelser måste kommunstyrelsen utse firmatecknare som för kommunens räkning ges rätt underteckna avtal och överenskommelser. Senast kommunstyrelsen beslutade om firmatecknare var 2016-08-23 § 171. Sedan detta beslut har personalförändringar skett varför beslut om firmatecknare behöver förnyas. Det föreslås att Östhammars kommuns firma får tecknas av finanskommunalråd Jacob Spangenberg, kommunalråd Margareta Widén- Berggren och oppositionsråd Pär-Olof Olsson, två i förening. Därtill kan firman tecknas av en av ovanstående i förening med kommunchef Peter Nyberg.

Beslutet skickas till

- De personer som utsetts: Jacob Spangenberg, Margareta Widén- Berggren, Pär Olof Olsson, Peter Nyberg
- Ekonom Fredrik Borgelin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-725

§ 354. Behörighet till bank och ombud för skattedeklaration för Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att nedanstående personer två i förening ska ha behörighet till Östhammars kommuns bankkonton i Swedbank. För kommunens räkning ska de hantera inbetalning, utbetalning och omföring av likvida medel mellan kommunens bankkonton. Personerna har också rätt att öppna swischkonton och ingå avtal om kortinlösen, betalterminaler. Alla transaktioner som görs hos Swedbank ska utföras i enlighet med kommunens attestreglemente och övriga tillämpliga regler.

Fredrik Borgelin

Gunilla Jansson

Anita Lantz

Lena Mattsson

Cecilia Staring

Ulla Åberg-Nordström

Mattias Nilsson

Tony Wahlberg

Kommunstyrelsen beslutar att envar av nedanstående personer ges behörighet att skicka filer med löneutbetalning till Swedbank för Östhammars kommuns räkning. Filer som sänds till banken ska hanteras i enlighet med kommunens attestreglemente och övriga tillämpliga regler.

Charlotte Meldgaard

Yvonne Johnsson

Kommunstyrelsen beslutar att envar av nedanstående personer till Skatteverket får deklarerera moms för Östhammars kommuns räkning. Deklarationen ska göras i enlighet med kommunens attestreglemente övriga tillämpliga regler.

Anita Lantz

Fredrik Borgelin

Mattias Nilsson

Cecilia Staring

Ulla Åberg-Nordström

Kommunstyrelsen beslutar att envar av nedanstående personer till Skatteverket får deklarerera arbetsgivaravgift och inkomstskatt för anställda för Östhammars kommuns räkning.

Charlotte Meldgaard

Yvonne Johnsson

Annelie Lennström

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

För att Östhammars kommun ska kunna genomföra sina finansiella åtaganden måste utvald personal på Kommunledningskontoret ha behörighet till kommunens bankkonton i Swedbank. Behörighet innebär att personalen ges rätt att utföra betalningar, hantera betalningsfiler, skicka pengar från kommunens bankkonton samt övriga transaktioner som krävs för att kunna hantera kommunens banktillgodohavanden. Transaktioner på kommunens bankkonton får endast göras under förutsättning att tillämpliga regler avseende delegation och attest är uppfyllda.

Betalningar vid Östhammars anläggningar såsom idrottshallar, bad, caféer görs till stor del med elektroniska betallosningar såsom Swish och betalkort. För att detta ska fungera smidigt krävs det emellanåt att nya Swish-nummer eller kortterminaler anskaffas. Att teckna avtal om nya Swish-nummer eller avtal om nya kortterminaler är en uppgift som åligger firmatecknaren för en organisation. För att underlätta denna hantering är det lämpligt att möjligheten att ingå avtal om detta kan ges till utvald personal. Därför föreslås att personal på kommunledningskontoret ges rätt att teckna avtal om nya Swish-nummer och avtal om inlösen för kortterminaler.

Löner till kommunens anställda utbetalas genom att en fil skickas från kommunens personalsystem till Swedbank. Filen innehåller uppgifter om vilken lön som respektive personal ska få. Detta förfarande skiljer från övriga betalningar som sker från kommunens bankkonton. Därför föreslås att utvald personal på kommunledningskontoret ges behörighet att överföra lönefiler till Swedbank.

Moms, arbetsgivaravgift och preliminär skatt ska deklarerars till Skatteverket månatligen. Detta ska enligt lag göras av firmatecknare eller annan utsedd person. För att kunna göra detta för Östhammars kommuns räkning måste utvald personal utses till ombud för Östhammars kommun.

På grund av personalförändringar hos kommunen måste ett nytt beslut fattas om behörigheter till samtliga uppräknade arbetsmoment enligt ovan.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

- Ledning och verksamhetsstöd
- Lotta Meldgaard
- Yvonne Johnsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-731

§ 355. Granskning av kommunala bolag enligt 6 kap. 9 § kommunallagen

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner granskningen och ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att arbeta vidare utifrån förslagen till åtgärder.

Ärendebeskrivning

Kommunen får lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till ett bolag (inom vissa ramar). Angelägenheter som inte är kommunala får kommunen inte ägna sig åt (den kommunala kompetensen, för bolag anges det som befogenheter). Det kommunala ändamålet med verksamheten måste stämma överens med den kommunala kompetensen. För helägda bolag ska ändamål och befogenheter anges i bolagsordningen. För delägda gäller samma krav i omfattning utifrån ägarandel. Kommunala ändamålet ska ange syftet med verksamheten, vilket kan jämföras med ”föremål” som anger vad bolag ska ägna sig åt och förekommer i aktiebolagslagen. I ändamålsbestämmelsen i bolagsordningen ska även befogenheterna anges, t.ex. med hänvisningar till principer som kommunen följer (ex. likställighets- och självkostnadsprincipen).

Enligt kommunallagen (6 kap. 9 §) ska kommunstyrelsen årligen pröva om hel- och delägda aktiebolag bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och utfört sin verksamhet inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om det inte är uppfyllt ska kommunstyrelsen lämna förslag om åtgärder till fullmäktige. Kommunstyrelsen ska också vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att kraven som finns på hel- och delägda aktiebolag är uppfyllda.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i hel- och delägda aktiebolag, kommunala stiftelser och föreningar samt och i kommunalförbund. Denna granskning är avgränsad till den prövning som ska göras enligt 6 kap. 9 § kommunallagen, det vill säga av hel- och delägda aktiebolag. Den är avgränsad till en översiktlig genomgång av om kraven följs. Metoden som har använts är en granskning av bolagsordningar, ägardirektiv när det finns, årsredovisningar, styrelseprotokoll för de helägda bolagen samt övriga

Kommunstyrelsen

dokument som bedömts relevanta. Revisionens granskning av 2018 års verksamheter har kontrollerats, de fann inget att anmärka på i sina granskningsrapporter. Genomgången har gjorts mot en checklista baserad på kraven i kommunallagen. Två bolag har utelämnats från granskningen på grund av att fullmäktige har fattat beslut om att avveckla dem 2018-12-18, § 147; det rör Östhammars industrifastigheter AB och Östhammar vård och omsorg AB.

Slutsatser och förslag på åtgärder:

- Dannemora gruvfastighets bolagsordning bör förtydligas avseende flera av kommunallagens krav.
- Östhammar Vatten AB bör få en grundligare genomgång utifrån Lagen om allmänna vattentjänster samt utifrån de kommunala befogenheterna.
- Östhammar Vatten AB och Gästrike Vatten AB bör föreslås att föra in bestämmelse i bolagsordningen att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.
- Hargs hamn AB bör få en förfrågan att införa som rutin att skicka styrelseprotokoll och andra relevanta handlingar såsom bolagsordning till kommunstyrelsen. Dessa kan då lämnas som anmälningsärenden (vilket redan görs för vattenbolagen) vilket underlättar kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Rutinmässig överlämning av handlingar som omfattas av sekretess bör inte behövas, men kommunstyrelsen kan då få information om att t.ex. ett styrelseprotokoll upprättats så att det kan granskas vid översyn.
- Visit Roslagen AB och Gimo Utbildnings AB bör få en förfrågan att föra in bestämmelser om att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar i bolagsordningarna. Införa ägardirektiv kan också vara aktuellt. Visit Roslagen AB har en pågående utvärdering av någon form vilket gör att det kan vara rimligt att avvakta.
- Ägardirektiven för Dannemora Gruvfastighets AB och Hargs hamn AB bör aktualitetsgranskas av tjänstemän med mer insyn i verksamheten. För Hargs Hamn AB behöver vinstkravet i ägardirektivet kontrolleras mot de kommunala befogenheterna.
- Förslag till rutin för framtida granskningar:
 - Tidpunkt: genomförs när årsredovisningar lämnats för föregående år (normalt under senare delen av våren).

Kommunstyrelsen

- Metod: granskning av årsredovisning och styrelseprotokoll.

Beslutsunderlag

Tabell över genomgång

Beslutet skickas till

- Kommundirektör Peter Nyberg
- Kommunsekreterare Rebecka Modin
- Lednings- och verksamhetsstöd, ekonomi

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-726

§ 356. Val till kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta

Beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av avgående ledamöter och ersättare.

Kommunstyrelsen bekräftar följande organisations val av ledamöter och ersättare:

Organisation	Ledamot	Ersättare
PRO Östhammar	Kerstin Medin (ersätter Lars Erik Nyström)	(ersättare för Kaija Nyström saknas)
PRO Öregrund	Lisbeth Eriksson (ersätter Monica Jansson)	Monica Jansson (ersätter Wirginia Hellman)

Ärendebeskrivning

Enligt reglemente ska kommunstyrelsen fastställa antal ledamöter och ersättare från handikapp och pensionärsorganisationer i kommunen som ska ingå i rådet. Organisationerna som ingår i rådet ska lämna sina förslag på ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen som bekräftar valen.

PRO Samorganisation Östhammars kommun har lämnat nomineringar, se förslag till beslut.

Beslutsunderlag

[Reglemente](#) för Kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta

PRO Samorganisation Östhammars kommuns skrivelse om avgående och nya delegater

Beslutet skickas till

- Valda ledamöter och ersättare
- Sekreterare för rådet Kersti Ingemarsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-441

§ 357. Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut för tredje kvartalet 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av informationen.

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 Socialtjänstlagen (SoL) ska socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda beslut, Socialnämnden, kvartal 3, 2019

Ärendets behandling

Socialnämnden har behandlat rapporten 2019-11-13, § 186

Beslutet skickas till

Socialnämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-686

§ 358. Anmälningssärende, Information från Östhammar vatten AB om möjlig anslutning till vatten och avlopp i Östhammar kommun

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Östhammar vatten AB:s styrelse har lämnat ett beslut gällande möjliga anslutningar till vatten och avlopp i Östhammars kommun för kännedom.

Beslutsunderlag

- Missiv, Möjlig anslutning till vatten och avlopp i Östhammar kommun
- Antal personer som kan anslutas till den allmänna VA-anläggningen per ort
2019-10-01
- Östhammar Vatten AB:s lägesbild om VA-försörjningen i Östhammars kommun
191001

Ärendets behandling

Östhammar Vatten AB:s styrelse har behandlat ärendet på styrelsemöte 2019-10-25, § 38 och beslutat:

- att godkänna antal personer som kan anslutas till den allmänna VA-anläggningen per ort 2019-10-01 i enlighet med bilaga 1 [bilaga 1 = Antal personer som kan anslutas till den allmänna VA-anläggningen per ort 2019-10-01]
- att överlämna beslutet till Östhammars kommun
- att uppgradering sker halvårsvis

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet 2019-11-05, § 278, och beslutade:

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen. Informationen delges bygg- och miljönämnden samt berörda förvaltningar. Ärendet anmäls till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-681

§ 359. Anmälningssärende, Östhammars Vatten AB:s delårsrapport maj – augusti 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

- Missiv
- Delårsrapport T2
- Verksamhetsrapport, Gästrike Vatten AB med dotterbolag – Tertialbokslut delår 2 samt prognos 2019

Ärendets behandling

Östhammar Vatten AB:s styrelse har behandlat ärendet på styrelsemöte 2019-10-25, § 37 och beslutat att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut samt att överlämna framlagd tertialrapport till Östhammars kommun.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-681

**§ 360. Anmälningssärende, protokoll från Östhammar Vatten
AB:s styrelsemöte 2019-10-25**

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Protokoll från Östhammar Vatten AB:s styrelsemöte 2019-10-25

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-682

§ 361. Anmälningssärende, Gästrike Vatten AB:s delårsrapport maj – augusti 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

- Missiv
- Delårsrapport T2
- Verksamhetsrapport, Gästrike Vatten AB med dotterbolag – Tertialbokslut delår 2 samt prognos 2019 (*se handling till Östhammar Vatten AB:s delårsrapport*)

Ärendets behandling

Gästrike Vatten AB:s styrelse har behandlat ärendet på styrelsemöte 2019-10-25, § 46 och beslutat att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut samt att överlämna tertialrapporten samt prognos för helåret 2019 till ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-682

§ 362. Anmälningssärende, protokoll från Gästrike Vatten AB:s styrelsemöte 2019-10-25

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Protokoll från Gästrike Vatten AB:s styrelsemöte 2019-10-25

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-712

§ 363. Anmälningssärende, Lekmannarevisionsgranskning av styrelsen Stiftelsen Östhammarshem och styrelsen Hargs Hamn AB

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av lekmannarevisorerna i Hargs Hamn AB och i Stiftelsen Östhammarshem genomfört en fördjupad granskning inom ramen för lekmannarevisionen. Granskningen har omfattat rutiner och processer kring verksamhets- och ekonomistyrning, uppföljning av intern kontroll, offentlighetsprincipen samt inköp och upphandling.

Beslutsunderlag

Revisionens granskningsrapport

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-741

**§ 364. Anmälningssärende, Beslut om kommuntal från
Länsstyrelsen**

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Beslut från Länsstyrelsen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 365. Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Organisation/Avsändare	Datum	Ärende/typ av handling
Barnombudsmannen	2019-11-13	Från FN till svensk lag – inbjudan till webbutbildning om barnkonventionen (a)
Länsstyrelsen	2019-11-11	Samråd för underhållsarbeten längs väg C 1120 mellan Långalma och Älvsnäs (b)
Mälardalsrådet	2019-11-12	Rapport om ledarskap för en stärkt innovationsförmåga (c)
Utvecklingsgrupperna	2019-11-18	Mötesanteckningar (d)
Slutförvarsenheten	2019-11-26	Aktuellt från Slutförvarsenheten, perioden 2019-10-29 – 2020-01-28 (e)
Upphandlingsenheten	2019-11-26	Rapport från Upphandlingsenheten, perioden 2019-08-24 – 2019-11-24 (f)

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras i arbetsrummet under fliken Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-106
Dnr KS-2019-127
Dnr KS-2019-013
Dnr KS-2019-029
Dnr KS-2019-011
Dnr KS-2019-154
Dnr KS-2019-118
Dnr KS-2019-676
Dnr KS-2019-676
Dnr KS-2019-060

§ 366. Delegationsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Delegat	Ärende (numrering på handling i arbetsrum)
2019-11-12	Tony Wahlberg	Beslut om att omsätta lån hos Kommuninvest om 40 000 000 kronor med kapitalbindning till och med 2024-10-02 och fast ränta 0,44 %, enligt offert från Kommuninvest daterad 2019-10-29 (a)
2019-10-22	Peter Nyberg	Lotteritillstånd, Upplands Ekeby Idrottsförening, perioden 2020-01-01 – 2023-01-01 (b)
2019-10-03 – 2019-11-25	Inger Modig Lind	Tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar (c)
2019-10-25 –	Carina Hemlin	Lokala trafikföreskrifter, dispenser med mera (d)

Kommunstyrelsen

2019-11-20	Karlsson	
2019-11-06	Andreas Järvenpää	Uthyrning av lokaler (e)
2019-10-15	Andreas Järvenpää	Inhyrning av lokaler (f)
2019-10-29	Andreas Järvenpää	Yttranden i markfrågor till Samhällsbyggnadsförvaltningen (g)
2019-11-04	Carina Hemlin Karlsson	Tomtförsäljning (h)
2019-11-06	Jacob Spangenberg	Avslagsbeslut till Frösåkers hembygdsförening, angående bidrag för åtgärder efter stormen Alfrida (i)
2019-07-24	Peter Nyberg	Anställning, HR-chef (j)
2019-11-13	Jacob Spangenberg	Löneöversyn, Kommundirektör (k)
2019-11-27	Pauliina Lundberg	Anställning (l)
2019-11-05	KSAU	Se protokoll i arbetsrum

Miljödepartementet
Miljöprovningseenheten

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen enligt miljöbalken (M2018/00217/Me)

Innehåll

Utgångspunkter för Östhammars kommun	3
Bakgrund	3
Östhammars kommun – en central part	3
Processuella utgångspunkter för prövningen	3
Förutsättningar för prövningen	4
Ansvar efter förslutning	5
Tidsperspektiven	5
Lagstiftningens betydelse	5
Jämförelse med andra verksamheter	5
SKB:s komplettering av ansökan	6
Kapselintegritet	6
Verksamhetsområde för kärnbränsleförvaret	7
Förslag på tillåtlighetsvillkor	7
Allmänna utgångspunkter	7
Säker strålmiljö	9
Begränsad klimatpåverkan och frisk luft	10
Bevarande och utvecklande av naturmiljöer i Forsmarksområdet	10
God bebyggd miljö	11
Kontakter med kommunerna under tillståndstiden	11
Hänvisningen av SKB till mervärdesavtalet	12
Östhammars kommun som värdkommun	12
Förslag till nya tillåtlighetsvillkor - kompetensförsörjning och infrastruktur samt VA.	13
Länsväg 288	13
VA-försörjning	14
Den fortsatta processen	15
Kommunens fortsatta roll i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen ..	15
SSM:s roll i prövningen enligt miljöbalken	16
Lagstiftningsfrågor	16

Utgångspunkter för Östhammars kommun

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i mars 2011 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Ansökan avser dels en inkapslingsanläggning i Oskarshamn, dels ett slutförvar för använt kärnbränsle (kärnbränsleförvaret) i Forsmark.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt (MMD) överlämnade sitt yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till regeringen den 23 januari 2018. SKB har därefter beretts tillfälle att komplettera ansökan i enlighet med de brister MMD identifierade samt inkomma med förslag på s.k. tillåtlighetsvillkor för att tillgodose allmänna intressen enligt 17 kap. 7 § miljöbalken. SKB lämnade i yttrande den 4 april 2019 in sin komplettering av ansökan samt förslag till tillåtlighetsvillkor.

Östhammars kommun har efter erhållet anstånd beretts tillfälle att senast den 4 december 2019 inkomma med eventuella synpunkter på SKB:s komplettering av ansökan och de av bolaget presenterade förslagen till tillåtlighetsvillkor. Med anledning av detta framför Östhammars kommun följande.

Östhammars kommun – en central part

I samband med att SKB inledde platsundersökning i Forsmark inför ett eventuellt anläggande av ett slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars kommun, bildade kommunen en slutförvarsorganisation. Organisationen har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, granska de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall och hålla kommuninvånarna informerade om processerna. Östhammars kommun har att tillstyrka eller avstyrka tillåtlighet även i den pågående prövningen enligt miljöbalken av utbyggnaden av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR).

Östhammars kommun har genom sin s.k. vetorätt en central roll i processen för Sveriges, och för det svenska kärnkraftsprogrammet, arbete med att hitta en metod och en plats för att hantera långlivat, högaktivt radioaktivt avfall från de kärnreaktorer som omfattas av programmet. Inför kommunfullmäktiges beslut om tillåtlighet (tillstyrkan/avstyrkan) är det avgörande att frågor av central betydelse för kommunen är utredda och besvarade. Eventuella kvarstående frågeställningar och oklarheter försvårar kommunfullmäktiges ställningstagande.

Om Östhammars kommun skulle tillstyrka ansökan och tillstånd till kärnbränsleförvaret meddelas, kommer kommunen även framöver att ha en central roll som värdkommun för kärnbränsleförvaret, såväl på kort som mycket lång sikt när förvaret är slutligt förslutet.

Processuella utgångspunkter för prövningen

Prövningen av kärnbränsleförvaret sker enligt både miljöbalkens och kärntekniklagens regelverk. Det är två parallella processer och tillstånd krävs enligt båda lagstiftningarna för att anläggningen ska få tas i drift.

I förarbetena till miljöbalken och äldre lagstiftning motiveras närmare motivet till att regeringen prövar vissa verksamheter. I MMD:s yttrande till regeringen anges skälen i korthet (sid. 145 i MMD:s yttrande daterat den 23 januari 2018):

”Att regeringen prövar vissa verksamheter motiveras bl.a. med att ingen annan än regeringen kan åstadkomma en allsidig prövning med en sammanvägning av bl.a. miljöskyddsmässiga, arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska synpunkter. Framför allt är det viktigt att avgörandet av vissa verksamheter träffas av ett organ som det går att utkräva politiskt ansvar av. Prövningen av vilken påverkan på omgivningen som kan tolereras rymmer inte sällan samhällsfrågor som bör lösas ur ett nationellt perspektiv. Regeringens tillåtlighetsprövning är därför en viktig och betydelsefull länk i prövningskedjan för att därigenom kunna utöva en politisk styrning av vissa beslut. Vid prövningen av verksamheter enligt miljöbalken måste regeringen utgå från miljöbalkens hänsynsregler samt övriga tillståndsregler. Det finns inte någon särreglering som skiljer regeringens prövning från annan tillståndsprövning av verksamheter som prövas enligt balken. Regeringens beslut i tillåtlighetsfrågan är bindande för den efterföljande prövningen på så sätt att om regeringen har prövat tillåtligheten av en verksamhet kan domstolen inte pröva den frågan (prop. 1972:111, bil 2, s. 361 f., prop. 1997/98:45 del 1 s. 435–437 och 442, prop.2004/05:129 s. 80).”

Enligt miljöbalkens regelverk krävs kommunfullmäktiges tillstyrkande för att regeringen ska få tillåta verksamheten. Östhammars kommun har således en mycket central roll i prövningen av kärnbränsleförvaret.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun har ännu inte tagit ställning till ansökan, varför detta yttrande inte innehåller ett ställningstagande (varken tillstyrkan eller avstyrkan) vad gäller tillåtligheten till kärnbränsleförvaret.

Förutsättningar för prövningen

Östhammars kommun har under hela prövningen gett uttryck för att kommunen förutsätter att:

- Det är det använda kärnbränslet från de svenska kärnkraftverkens reaktorer som ska slutförvaras inom landets gränser.
- Sverige ska inte slutförvara använt kärnbränsle från andra länder.
- Metoden är KBS-3V.

Om förutsättningarna förändras anser Östhammars kommun att det krävs en omprövning av verksamheten och att regeringen åter tillåtlighetsprövar verksamheten, innebärande att kommunfullmäktige i Östhammars kommun måste tillstyrka ändringen.

Kommunen uppfattar att ovan angivna förutsättningar har bekräftats av SKB under prövningen. Östhammars kommun utgår därför från att dessa förutsättningar kommer att utgöra grunden för ett eventuellt tillstånd till kärnbränsleförvaret.

Östhammars kommun har även i prövningen redovisat att ansvaret för den långsiktiga säkerheten, påverkan på människors hälsa och miljön, och frågan om vem som har ansvaret efter att förvaret slutligt har förslutits är av avgörande betydelse för kommunens ställningstagande till ansökan.

Ansvar efter förslutning

MMD har i sitt yttrande daterat den 23 januari 2018 anfört att domstolen anser att verksamheten är tillåtlig endast om det klargörs vem som har ansvar enligt miljöbalken för kärnbränsleförvaret på lång sikt. Östhammars kommun har under handläggningen i MMD anfört att frågan om vem som har ansvaret för slutförvarsanläggningen på mycket lång sikt är en fråga som måste klargöras innan regeringen meddelar beslut om tillåtlighet.

Östhammars kommun anser att det är nödvändigt att ägande, ansvar och förfoganderätt över det använda kärnbränslet efter förslutning klargörs. Det har även betydelse för kommunens ställningstagande i tillåtlighetsprövningen för ett utbyggt SFR.

Tidsperspektiven

Östhammars kommun delar MMD:s uppfattning att ansvaret enligt miljöbalken som utgångspunkt inte har någon tidsbegränsning. Det kan finnas kvarvarande osäkerheter och risker som innebär att det inte kan uteslutas att en slutförvaring kan komma att medföra skada eller olägenheter för människors hälsa på mycket lång sikt. Med hänsyn till de konsekvenser som kan uppstå för det fall kärnbränsleförvaret inte uppträder som förväntat, är inte frågan om vem som har, och kan ta, ansvar på mycket lång sikt en fråga som kan hanteras utanför tillåtlighetsprövningen.

SKB har enligt MMD inte kunnat göra gällande att bolaget kommer att kunna uppfylla ett ansvar enligt miljöbalken på mycket lång sikt, i praktiken utan tidsbegränsning.

Lagstiftningens betydelse

Östhammars kommun vidhåller uppfattningen att det behöver klargöras genom uttrycklig lagstiftning att staten ska ha ett sistahandsansvar för slutförvaringen och hur detta ansvar ska övertas av staten. Kommunen delar MMD:s uppfattning att det kan ifrågasättas vilken status riksdagens uttalande i frågan har i förhållande till en tillståndsdom med rättskraft. Det är därför inte tillräckligt med en hänvisning till internationella konventioner eller uttalanden från riksdag och regering i samband med att lagförslag om att staten ska ha ett ansvar presenterats men som sedan inte lett till någon lagstiftning.

SKB anser att frågan om ansvaret på lång sikt är en lagstiftningsfråga och inte en del av tillåtlighetsprövningen. SKB hänvisar till SOU 2019:16 "Ny kärntekniklag – med förtydligt ansvar" och hänvisar till det lagförslag som presenteras i betänkandet. Det är dock alltjämt endast ett betänkande. Att det krävs lagstiftning i frågan gör enligt kommunens uppfattning inte frågan mindre aktuell för tillåtlighetsprövningen.

Östhammars kommun anser, liksom MMD, Naturvårdsverket och Kärnavfallsrådet, att frågan om det långsiktiga ansvaret måste klarläggas genom lagstiftning innan tillåtlighet kan meddelas.

Jämförelse med andra verksamheter

Östhammars kommun anser att SKB i sin komplettering kraftigt förenklar situationen genom att jämföra kärnbränsleförvaret med t.ex. deponier. I detta fall är det fråga om en extremt lång tidsperiod under vilken en omprövning inte kan

förväntas ske och kostnaderna, om det skulle visa sig att de passiva barriärerna inte fungerar som beräknat, sannolikt kan bli enorma. Frågan kompliceras därutöver av det faktum att kärnkraftsbolagens ansvar, indirekt SKB:s ansvar, enligt kärntekniklagen upphör den dagen kärnbränsleförvaret slutligt förslutits. Det finns då inte längre någon anledning för kärnkraftsbolagen och SKB att fortsätta att bedriva verksamheten. Frågan om ansvar för kärnbränsleförvaret på mycket lång sikt är därför en fråga av stor relevans för denna tillåtlighetsprövning.

SKB:s komplettering av ansökan

SKB:s komplettering har utöver huvudytttrandet tre bilagor; komplettering avseende kapselintegritet, komplettering avseende avgränsning av kärnbränsleförvarets verksamhetsområde och förslag på tillåtlighetsvillkor. Östhammars kommun redogör nedan för sina synpunkter på kompletteringen och lämnar samtidigt sin syn på en del av de synpunkter som lämnats av andra remissinstanser.

Östhammars kommun refererar framför allt till Länsstyrelsen i Uppsala läns synpunkter (som kommer att bli tillsynsmyndighet enligt miljöbalken), Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) (som är tillsynsmyndighet enligt strålskyddslagen och kärntekniklagen), Kärnavfallsrådet (som är regeringens rådgivande organ), Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) samt Naturvårdsverket som samtliga lämnat förslag till förändringar i de tillåtlighetsvillkor som SKB avgett i sin komplettering. Kommunen har även granskat och tagit till sig övriga remissinstansers synpunkter även om det inte uttryckligen anges.

Kapselintegritet

Östhammars kommun har under hela granskningsprocessen förlitat sig på SSM när det gäller strålsäkerhetsfrågor. Kommunen har tagit del av myndighetens yttrande och granskningsrapport över kompletteringen och anser inte att det finns skäl att ändra inställning i denna fråga.

Östhammars kommun hänvisar till SSM:s bedömning när det gäller kapselns integritet och dess påverkan på slutförvarets långsiktiga säkerhet.

SSM skriver i sitt yttrande angående SKB:s komplettering om kapselintegritet att myndigheten anser att ”SKB på ett tillfredställande sätt har utrett och svarat på domstolens specifika frågor om kapselns integritet mot eventuella degraderings- och korrosionsprocesser”. SSM anför vidare att ”SKB har på ett tillförlitligt sätt visat att de utredda processerna har en liten påverkan på slutförvarets sammantagna skyddsförmåga”. SSM står därför kvar vid sitt tidigare ställningstagande om tillstyrkande av tillåtlighet enligt miljöbalken. SSM har även tillstyrkt att tillstånd kan lämnas enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun noterar dock att flera remissinstanser, inklusive Kärnavfallsrådet, lyft att det finns återstående frågor kopplade till kapselns integritet, frågor som SSM bedömer kan hanteras i den fortsatta stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. Det är på förhand inte möjligt att veta vilket resultatet av forskningen blir för att besvara dessa frågor och det är därmed inte givet att de blir positivt besvarade, vilket Kärnavfallsrådet lyfter i sitt yttrande.

SSM lyfter dock vikten av slutförvarets samtliga barriärer och anser, som kommunen uppfattar det, inte att de återstående frågorna är av avgörande betydelse för den långsiktiga säkerheten. Med tanke på det långa tidsperspektivet och de komplexa processer som kan komma att påverka kärnbränsleförvaret är kommunen medveten om att det är ofrånkomligt att det finns kvarstående osäkerheter.

Om det i den fortsatta forskningen kommer fram resultat som gör att SSM:s bedömning förändras, förlitar sig Östhammars kommun på att myndigheten tillser att åtgärder vidtas. Östhammars kommun förlitar sig även på att myndigheten stoppar verksamheten om så behövs, till dess nödvändiga åtgärder eventuellt har vidtagits och verksamheten eventuellt kan fortsätta att bedrivas.

SSM:s granskning av SKB:s fortsatta forsknings- och utredningsarbetet inom ramen för den stegvisa prövningen är en viktig del i säkerställandet av besvarandet av de osäkerheter som fortfarande kvarstår. Östhammars kommun anser därför att det måste finnas en öppenhet i SKB:s arbete som går utöver myndighetens granskning. En sådan öppenhet skapar förtroende för både processen och vetenskapligheten i den forskning som SKB genomför.

Östhammars kommun förutsätter att SKB följer god vetenskaplig praxis i sin forskningsverksamhet och hanterar forskningsresultat med den öppenhet och förutsättningslöshet som krävs för att besvara återstående frågor på ett tillförlitligt sätt.

Verksamhetsområde för kärnbränsleförvaret

Östhammars kommun uppfattar att den kompletterande redovisningen för kärnbränsleförvarets verksamhetsområde innebär en ökad flexibilitet gällande placeringen av underjordsdelen än vad som tidigare redovisats i ansökan.

Östhammars kommun uppfattar att platsanpassningen leder till att grundvattenpåverkan begränsas vilket kommunen ser positivt på. Förutsatt att platsanpassningen inte heller i andra delar innebär en större påverkan än vad som bedömts och redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen, och i ansökan i övrigt, har Östhammars kommun inga invändningar mot denna förändring.

Förslag på tillåtlighetsvillkor

SKB har presenterat ett stort antal förslag på tillåtlighetsvillkor i sin komplettering till regeringen. Östhammars kommun är tveksam till behovet av, och lämpligheten i, ett antal av de av SKB presenterade förslagen till villkor.

Östhammars kommun vill betona att ett slutligt ställningstagande till ansökan och tillåtlighetsvillkor görs av kommunfullmäktige i samband med ett eventuellt tillstyrkande av ansökan.

Allmänna utgångspunkter

Östhammars kommun har under hela processen framfört att det är av avgörande betydelse för kommunen att frågor av vikt har belysts och tillfredställande besvarats så att det är möjligt för kommunen att bedöma konsekvenserna av de planerade anläggningarna. Detta för att kommunen ska kunna fatta ett välgrundat beslut i en eventuell tillåtlighetsfråga. I samband med SKB:s komplettering har bolaget presenterat förslag till tillåtlighetsvillkor, vilka delvis motsvarar de

förslag till tillståndsvillkor som presenterats vid huvudförhandlingen i MMD och som Östhammars kommun tagit ställning till i handläggningen i MMD. Detta föranleder att Östhammars kommun nu har att ta ställning till de presenterade tillåtelsevillkoren.

Östhammars kommun utgår från att SKB kommer att stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden i som presenterats i handläggningen i MMD. Detta särskilt om nu föreslagna tillåtelsevillkor eller mer generella villkor meddelas som tillåtelsevillkor i ett eventuellt regeringsbeslut.

Östhammars kommun anser att regeringen noga bör överväga vad som lämpligen regleras genom tillåtelsevillkor och vilka frågor som lämpligen regleras i tillståndsvillkor i en efterföljande tillståndsprövning. Flera remissinstanser har anfört inställningen att tillåtelsevillkor lämpligen är mer av "ett ramverk", medan andra frågor lämpligen regleras i tillståndsvillkor. Östhammars kommun ställer sig som utgångspunkt bakom remissinstansernas inställning.

Tillåtelsevillkor ska som utgångspunkt meddelas för att tillgodose allmänna intressen. Särskilda villkor som i detalj reglerar skyddsåtgärder för människors hälsa och miljö bör, enligt Östhammars kommuns uppfattning, regleras i den efterföljande tillståndsprövningen om regeringen meddelar tillåtelse till verksamheten. Om alltför detaljerade villkor meddelas i tillåtelsevillkor, kan den efterföljande tillståndsprövningen begränsas på ett olämpligt sätt och det kan uppstå svårigheter att ompröva verksamheten över tid om behov av det uppstår, antingen av miljöskäl eller för driften av verksamheten. Östhammars kommun anser att regleringar som redan följer av lag bör utgå.

Det kan finnas skäl att meddela detaljerade tillåtelsevillkor för allmänna intressen, t.ex. gällande sådana åtaganden som ligger utanför miljöbalkens tillsynsbefogenheter. Exempel på detta är de förslag till åtagande som SKB gjort gällande bullerdämpande åtgärder längs vägar samt dialogforum.

Länsstyrelsen i Uppsala län anför i sitt yttrande att myndigheten anser att antalet tillåtelsevillkor bör begränsas och att flera av villkorsförslagen bör hänskjutas till den efterföljande tillståndsprövningen. Länsstyrelsen har som tillsynsmyndighet en viktig roll och Östhammars kommun har därför lagt särskild vikt vid de synpunkter som framförts av länsstyrelsen.

Naturvårdsverket gör, som Östhammars kommun uppfattar det, en något annan bedömning än kommunen och länsstyrelsen när det gäller behovet av tillåtelsevillkor. Naturvårdsverket anför i sitt yttrande att "det behövs fler och tydligare villkor för att säkerställa att verksamheten är tillåtelig".

Östhammars kommun anser att majoriteten av Naturvårdsverkets angivna utgångspunkter för förslag till villkor redan följer av lag och därför inte som utgångspunkt är lämpliga tillåtelsevillkor då det endast reglerar vad som ska bedömas och prövas enligt lag.

Östhammars kommun anser vidare inte att det finns skäl att återremittera ärendet till mark- och miljödomstolen i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.

Kärnavfallsrådet anger inom vilka områden rådet anser att det bör meddelas tillåtlighetsvillkor. Östhammars kommun har tidigare i handläggningen av ärendet i MMD framfört flera av de av Kärnavfallsrådet framförda synpunkterna.

Kärnavfallsrådet anger som exempel att det behöver meddelas tillåtlighetsvillkor om långsiktig säkerhet, återkommande bedömningar, villkor om en väl underbyggd pilotfas, villkor om övervakning och mätprogram samt informationsbevarande. Rådet för också ett resonemang om ansvar efter förslutning, finansiering och kompetensförsörjning.

Säker strålmiljö

Östhammars kommun uppfattar att några av förslagen under rubriken säker strålmiljö behandlar frågeställningar som framförallt ryms inom kärntekniklagen och som prövas i särskild ordning av SSM.

Östhammars kommun uppfattar att lydelsen i förslag till villkor 1 är av övergripande karaktär och anser att det är otydligt vad som egentligen ska vara styrande och vad som ska uppnås. Detta gäller även länsstyrelsens motsvarande förslag till villkor (villkor *i*).

SKB:s förslag till villkor 2 om verksamhetens utbredningsområde under mark kan lämpligen förenas med bolagets förslag till villkor 12 om bestämning av inom vilket område ovanmarkanläggningar ska anläggas, villkor 13 gällande placering av eventuella ventilationsstationer och villkor 14 i den del som gäller förläggning av upplags- och uppställningsplatser samt andra markanspråk.

Östhammars kommun ställer sig därför bakom Länsstyrelsens förslag till villkor *ii*. Östhammars kommun har dock ingen principiell inställning till om det måste fastställas i tillåtlighetsprövningen eller i en efterföljande tillståndsprövning men anser att verksamhetsområdets maximala tredimensionella utbredning måste fastställas senast vid tillståndsprövningen.

Östhammars kommun anser att SKB:s förslag till villkor 3 är olämpligt för tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken att behandla då Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, tydligt aviserat att myndigheten inte hanterar frågor om joniserande strålning. Det är Östhammars kommuns uppfattning att detta bör regleras inom ramen för tillståndsprövningen enligt kärntekniklagen. Villkoret bör därför utgå i tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken.

Östhammars kommun anser att förslag till villkor 4 om redovisning av utformningen av kärnbränsleförvaret till behöriga myndigheter är bra och att reglering krävs, men anser att Länsstyrelsens förslag till villkor *iii* har en bättre formulering. Det kan övervägas om det lämpligen bör omfatta förvarets utbredning även ovan mark. Östhammars kommun har dock ingen principiell inställning till om det bör regleras genom tillåtlighetsvillkor eller kan regleras i ett tillståndsvillkor.

SKB:s förslag villkor 5 är svårtolkat. Östhammars kommun har svårt att överblicka hur interaktionen mellan tillsynsmyndigheterna ska ske när det gäller bedömning av vad som är ”mindre avvikelser” och förutsättningarna för tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken att bedriva tillsyn, bevaka och reglera påverkan från verksamheten under och ovan jord.

Östhammars kommun delar SKB:s uppfattning att frågan om strukturerad omvärldsbevakning lämpligen regleras genom tillåtlighetsvillkor men anser att bolagets förslag till villkor 6 om strukturerad omvärldsbevakning och informationsbevarande lämpligen placeras under annan huvudrubrik. SKB har under huvudförhandlingen i MMD redovisat ett förslag till villkor gällande omvärldsbevakning som även omfattade bevakning av alternativa metoder. Östhammars kommun kan också ställa sig bakom de förslag till villkor *iv* som Länsstyrelsen i Uppsala län har lämnat gällande säker strålmiljö, med undantag för tidpunkten för hur länge efter förslutning som SKB ska bedriva omvärldsbevakning. Detta kan enligt kommunen regleras via den stegvisa prövningen enligt förslag till ny kärntekniklag.

Östhammars kommun står fast vid sitt ställningstagande angående det förslag till villkor om omvärldsbevakning som SKB presenterade i MMD, innebärande att även metoder för slutförvaring bör ingå i omvärldsbevakningen.

Även Länsstyrelsen och Kärnavfallsrådet har argumenterat för att detta fortsatt bör ingå i omvärldsbevakningen.

Begränsad klimatpåverkan och frisk luft

Östhammars kommun anser att SKB:s förslag till villkor 7 om begränsning av energiförbrukning och utsläpp av klimatpåverkande gaser är allmänt hållet och att det därför är tveksamt om det innebär något egentligt åtagande. Kommunen är givetvis positivt inställd till att åtgärder vidtas för att begränsa klimatpåverkan, men anser att villkoret behöver konkretiseras om det ska ha någon faktisk innebörd.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att klimatpåverkan behöver regleras inom ramen för tillåtlighetsprövningen och har föreslagit ett skarpare villkorsförslag (villkor *v*) med krav på nollutsläpp av växthusgaser. Östhammars kommun är tveksam till om det finns skäl att ställa så långtgående krav som länsstyrelsen föreslår när det gäller just klimatpåverkan. Östhammars kommun noterar att Länsstyrelsen i sitt yttrande redovisar under vilka förutsättningar villkoret kan anses vara uppfyllt, bl.a. genom klimatkompensation, vilket kommunen anser gör Länsstyrelsens förslag till villkor otydligt. Om till exempel klimatkompensation ska vara möjligt, bör det framgå av villkoret.

Gällande SKB:s förslag på villkor 8, angående utsläpp till luft från maskiner och fordon, anser Östhammars kommun att detta lämpligen regleras i ett tillståndsvillkor med ett tydligare krav på vad som ska uppnås. Östhammars kommun har tidigare accepterat SKB:s förslag på tillståndsvillkor för utsläpp till luft.

Bevarande och utvecklande av naturmiljöer i Forsmarksområdet

Östhammars kommun är positiv till att SKB föreslår ett tillåtlighetsvillkor om kompensation för utsläpp av övergödande ämnen (villkor 10) och anser att det är lämpligt att villkor för detta beslutas i samband med ett eventuell tillåtlighetsbeslut.

Kommunen vidhåller sin inställning att detaljerna gällande vilka kompensationsåtgärder som ska vidtas lämpligen regleras vid en eventuell tillståndsprövning. När beslut om kompensationsåtgärder fattas måste det vara klarlagt att åtgärderna kan genomföras även om kommunen delar HaV:s uppfattning att det

är osannolikt att ingen av de föreslagna åtgärderna ska vara möjliga att genomföra.

Östhammars kommun ansluter sig till HaV:s synpunkter vad gäller formuleringen av tillåtlighetsvillkor angående utsläpp till vatten (villkor 9 och 10) och delar HaV:s uppfattning att villkor 11 lämpligen utgår.

HaV föreslår en något ändrad lydelse för villkor 9 och 10 som kommunen anser tydliggör syftet med villkoren. Både HaV och Länsstyrelsen i Uppsala län anser att villkor 11 bör utgå och kommunen delar myndigheternas uppfattning

Östhammars kommun är positiv till att SKB föreslagit tillåtlighetsvillkor för att begränsa påverkan på naturmiljöer och skyddsvärda arter (villkor 14, 15 och 16) samt att upprätta och tillämpa en skötselplan för skogsmark (villkor 17). Kommunen anser att det är lämpligt att villkor för detta beslutas i samband med ett eventuellt tillåtlighetsbeslut.

Gällande formuleringen av villkor 14 och 15 ansluter sig Östhammars kommun till Länsstyrelsen i Uppsala läns synpunkter. Även gällande villkor 16 delar kommunen i huvudsak länsstyrelsens syn vad gäller villkorets lydelse och innebörd, och anser att det kan regleras i en eventuell kommande tillståndsprövning.

Östhammars kommun har inga synpunkter på formuleringen av villkor 17 angående skötselplanen för skogsmark. Länsstyrelsen anser att det krävs en tydligare formulering av villkoret. Östhammars kommuns anser dock att det i samband med tillåtlighetsbeslutet är tillräckligt och att mer detaljerade villkor kan beslutas i samband med att ett eventuellt tillstånd meddelas.

God bebyggd miljö

Östhammar kommun ansluter till Länsstyrelsen i Uppsala läns förslag till precisering av villkor 18.

Det är lämpligt att denna plan uppdateras och redovisas i den årliga miljörapporten, vilket kan preciseras i ett tillståndsvillkor.

Östhammars kommun anser att villkor 19 ska omformuleras på motsvarande sätt som Oskarshamns kommun föreslår för villkor 20 och bibehållas i tillåtlighetsprövningen, då det innehåller åtaganden som ligger utöver tillsynsmyndighetens regelverk i enlighet med ovan förda resonemang.

Kontakter med kommunerna under tillståndstiden

Östhammars kommun anser att villkor 21 ska omformuleras på motsvarande sätt som Oskarshamns kommun föreslår för villkor 22 och bibehållas i tillåtlighetsprövningen, då det innehåller åtaganden som ligger utöver tillsynsmyndighetens regelverk i enlighet med ovan förda resonemang.

Kärnavfallsrådet lyfter i sitt yttrande vikten av att SKB följer den samhällsvetenskapliga forskningen på området. Östhammars kommun stödjer detta uttalande. Östhammars kommun har medverkat och önskar fortsatt ha förutsättningar att medverka i sådana initiativ då kommunen har varit en aktiv part under lång tid och har mycket erfarenhet och underlag att bidra med.

Hänvisningen av SKB till mervärdesavtalet

Syftet med det s.k. mervärdesavtalet, som tecknades 2009 mellan ägarna till kärnkraftverken, SKB, Oskarshamns kommun och Östhammars kommun, är att ”tillföra mervärden för att bidra till en positiv utveckling i Oskarshamns och Östhammars kommuner”. Bakgrunden till att avtalet slutits är att ”Kommunernas frivilliga medverkan och konstruktiva samarbete är starkt bidragande till att processen hittills varit framgångsrik. SKB och SKB:s ägare menar att kommunerna har tagit ett nationellt ansvar för slutförvarsfrågan”. Detta syfte och den bakgrunden har lett till ett antal insatser sedan avtalet tecknades. Det mervärdesavtal som finns upprättat baseras på att det ska råda samsyn mellan parterna för att eventuella åtgärder eller investeringar ska genomföras. Vid beslut har de fem medlemmarna en röst var. Huvudregeln är att beslut fattas i enighet men i de fall detta inte uppnås måste beslut tas med kvalificerad majoritet, d.v.s. med minst två rösters övervikt.

Tillåtlighetsvillkor syftar som utgångspunkt till att tillgodose allmänna intressen, såsom närings-, arbetsmarknads-, och regionalpolitiska intressen. Intressen som inte annars skulle kunna kompenseras. Exempel på sådana åtgärder är förstärkning av det allmänna vägnätet kring en anläggning som ger upphov till omfattande transporter. Östhammars kommun har också lyft frågan om förstärkning av vägar i anslutning till kärnbränsleförvaret under processens gång. Östhammars kommuns begränsningar i vatten- och avloppskapacitet är ett annat exempel på en faktisk omständighet, som inte är eller har varit föremål för insatser i mervärdesavtalet, men som kommunen anser är nödvändigt att ta hänsyn till för att kunna säkerställa kommunens möjlighet att vara värd för en så stor etablering som kärnbränsleförvaret utgör. Det är därför rimligen andra insatser än de som parterna enats om i mervärdesavtalet som bör regleras i tillåtlighetsvillkor för kärnbränsleförvaret..

Östhammars kommun anser inte att mervärdesavtalet i något avseende ersätter behovet av tillåtlighetsvillkor. Om parterna inom ramen för mervärdesavtalet kommer överens om åtgärder eller investeringar, ligger det utanför prövningen av detta ärende.

Östhammars kommun som värdkommun

Östhammars kommun vill i detta sammanhang uppmärksamma regeringen på de stora samhällsliga konsekvenser som en verksamhet av denna dignitet och art kan generera. Kärnteknisk verksamhet bedrivs idag på Forsmarkshalvön och kommer att göra så under lång tid framöver; i befintligt kärnkraftverk och SFR och i ett eventuellt nytt kärnbränsleförvar.

De berörda kommunerna (Oskarshamn och Östhammar) har med tillgängliga medel från kärnavfallsfonden, byggt upp en organisation inom sina kommuner för att kunna informera såväl inom kommunen som ut till dess kommuninvånare om processen och dess innehåll. Båda kommunerna är små kommuner som ska bevaka anläggandet av en verksamhet som i allra högsta grad är en nationell angelägenhet snarare än en kommunal. Verksamhetens storlek och komplexitet ställer stora krav på kommunerna, både vad gäller resurser och upprätthållande av kompetens för att kunna bevaka och delta i processen.

Frågans dignitet och långa process ställer således kommunernas uthållighet på prov både när det gäller kapacitet och kompetens att påverka och bidra till en så bra process som möjligt med öppenhet och insyn.

Konsekvenserna för en värdkommun av en etablering av denna omfattande verksamhet, de utmaningar det innebär för kommunens ekonomi och infrastruktur samt bibehållande av kommunens kärnverksamhet är svåra att överblicka men Östhammars kommun har identifierat följande utmaningar:

1. Finansiering av kommunens kompetens och hantering av efterföljande arbete med den stegvisa prövningen.
2. Infrastruktur för samtliga trafikslag och trafikanter.
3. VA-utbyggnad då Östhammar har otillräcklig VA-kapacitet i samtliga tätorter i kommunen.
4. Elnätskapaciteten för anslutning av större industrier eller nya bostadsområden.
5. Byggnation av bostäder kopplat till punkterna 2-4,
6. Kapacitet i det kommunala välfärdssystemet för vård, omsorg och skola
7. Bredbandsutbyggnad på landsbygd då begränsningar i byggnation i tätort enligt ovan gör att arbetsplatser och distansarbete, likväl som attraktiva boendemiljöer med tillgång till internet är nödvändiga för att erbjuda tillväxt.

För verksamheterna krävs många olika kompetenser ställt i relation till den fas som olika anläggningar och projekt befinner sig i tidsmässigt. I samtliga faser behövs kompetent arbetskraft för aktuellt ändamål. Anläggningarna för kärnteknisk verksamhet behöver av naturliga skäl ett mer enskilt läge, vilket gör att den arbetskraft som ska utöva arbete vid anläggningarna, som fast personal eller inhyrd arbetskraft, måste ha goda förutsättningar att transportera sig till och från anläggningarna.

Anläggningarna bidrar till en stor del av Sveriges energiförsörjning och lösning på ett nationellt avfallsproblem. Det är för Östhammars kommun en självklar utgångspunkt att staten måste ta ett större ansvar för att underlätta för kompetensförsörjningen för dessa verksamheter. Som nämnts ovan finns det inom ramen för regeringens tillåtlighetsprövning en möjlighet för regeringen meddela särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen.

Östhammars kommun anser med hänsyn till verksamhetens art och förhållandena i kommunen att det finns skäl att i denna prövning meddela tillåtlighetsvillkor som omhändertar de utmaningar som nämns ovan. .

Förslag till nya tillåtlighetsvillkor - kompetensförsörjning och infrastruktur samt VA.

Länsväg 288

Under nästan lika lång tid som platsvalsprocessen pågått gällande ett kärnbränsleförvar har Östhammars kommun drivit frågan om att få en hög och bra standard på Lv 288. Då Östhammars kommun är den enda kommunen i länet som saknar spårbunden trafik är Lv 288 kommunens livsnerv som förbinder kommunen med Uppsala, Arlanda, Mälardalsregionen och Storstockholm, d.v.s. den huvudsakliga rekryterings- och kompetensbasen för de kompetenser som

efterfrågas vid driften av kärnteknisk verksamhet. Vägen möjliggör kommunens attraktivitet i att kunna nå många målpunkter, t.ex. järnvägsnät, arbetsplatser, universitet, rättsväsende och kvalificerad hälso- och sjukvård. Med utgångspunkt i detta är vägen ett namnsatt objekt och högt prioriterat i länstransportplanen. Lv 288 har redan byggts om från Uppsala till Gimo med mötesfri väg (100 km/h) och det återstår nu en sista sträcka på ca 17 km. Det saknas i dagsläget full finansiering för de sista 17 km utifrån de mycket grova kostnadsberäkningarna som genomfördes 2016.

Östhammars kommun ser det som självklart att staten bidrar till etableringen av ett slutförvar för använt kärnbränsle från det svenska kärnkraftsprogrammet genom att via Trafikverket tillföra medel att täcka den överskjutande kostnad som förväntas jämfört med den avsiktsförklaring som tecknats 2017 mellan Trafikverket, Region Uppsala och Östhammars kommun. Det är inte rimligt att den regionala länstransportplanen ska behöva omfördela sina medel till följd av detta behov som staten har.

Östhammars kommun anser att detta ska regleras i ett tillåtlighetsvillkor.

VA-försörjning

Östhammars kommun har vid överläggningar med såväl miljödepartementet som ägarna av kärnkraftsbolagen som SKB beskrivit den pressade situation som råder för kommunen gällande vatten- och avloppssituationen. Det finns i dagsläget inte den kapacitet eller de resurser som behövs för att tillgodose den befolkningstillväxt (med tillhörande behov i form av bostäder, företagande, välfärdstjänster och rekreation) som förväntas med etableringen av ett kärnbränsleförvar.

Östhammars kommun vill här betona att satsningar inom vatten- och avlopp inte omfattas av mervärdesavtalet.

Bolagen har resonerat utifrån att all tillkommande personal (entreprenörer och anställda) kan vistas ute på Forsmarkshalvön, och boendesituationen lösas via det personal- och konsultboende som har byggts inom tillträdesbegränsat område. Detta skulle innebära att bolagen inte har något ansvar att bidra till samhällsutvecklingen gällande VA-situationen.

Det är Östhammars kommuns övertygelse att vårt lokalsamhälle erbjuder såväl boende, förskola, skola, kultur- och fritidssysselsättning och vårdinrättningar som kommer att nyttjas av den personal och de entreprenörer som kommer att bo i kommunen under den tid som anläggningarna är under uppförande och drift. Det är sannolikt att ett flertal av de som kommer att arbeta vid anläggningarna kommer att välja att bosätta sig i kommunen och/eller nyttja kommunens välfärdstjänster. Dessa inrättningar befinner sig i och nyttjar det VA-nät som har begränsad kapacitet och behöver utvecklas. Ett så unikt och långvarigt industriprojekt som att omhänderta det använda kärnbränslet från hela Sveriges energiproduktion från kärnkraft konkurrerar med såväl andra etableringar som verksamhetsutvecklingar i kommunen gällande våra gemensamma resurser.

Östhammars kommun anser därför att det är rimligt att SKB bidrar till en kapacitetsökning av VA-nätet för en förväntad tillväxt i kommunen till följd av SKB:s planerade anläggningar.

Kommunen är medveten om att det finns svårigheter med att hitta en lämplig beräkningsmodell. Kommunen föreslår här en möjlig beräkningsmodell med utgångspunkt i anläggningsavgiften för en standardiserad bostadsfastighet i enlighet med antagen VA-taxa. Anläggningsavgiften multipliceras med den årliga tillväxt (invånarantal) som sker i kommunen. Östhammars kommun föreslår att SKB bidrar med en procentsats motsvarande denna summa (anläggningsavgift \times tillväxttal) och att bidraget betalas löpande fr.o.m det år som tillåtlighet beviljas t.o.m. det år som provdrift påbörjas. Tillväxttalet (antal invånare) ger ett dynamiskt utfall. Östhammars kommun kan tänka sig att sätta ett maxtak på tillväxttalet för SKB:s bidrag.

Detta är ett beräkningsmått för att kvantifiera en siffra på rimlig kostnad för VA-utveckling som vare sig belastar eller tillför VA-kollektivet och dess enskilda individer kostnader. Summan är en utvecklingskostnad inom vatten- och avlopp i Östhammars kommun som samtliga (fastboende, deltidsboende, besökare samt företag) vinner på då det bidrar till ett hållbart Östhammars kommun.

Östhammars kommun anser att detta bör regleras i ett tillåtlighetsvillkor.

Den fortsatta processen

Kommunens fortsatta roll i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen

Etableringen av ett kärnbränsleförvar är föremål för parallella prövningar, en enligt miljöbalken och en enligt kärntekniklagen. Den prövning som involverar en allmänhet och sörjer för att alla perspektiv omhändertas är prövningen enligt miljöbalken. Prövningen enligt miljöbalken omfattar en bedömning av påverkan på människors hälsa och miljön i ett brett perspektiv, inklusive påverkan från joniserande strålning. Prövningen är öppen såtillvida att alla aktörer som anser sig påverkade av prövningen har möjlighet att framföra sina synpunkter och samtliga synpunkter kommer att ligga till grund för prövningen. Prövningen enligt miljöbalken involverar således allmänheten och sörjer för att alla perspektiv omhändertas.

Prövningen enligt kärntekniklagen är av en annan karaktär. SSM fattar de beslut som myndigheten anser adekvata och tillräckliga för ändamålen inom ramen för den stegvisa prövningen.

I utredningen om ny kärntekniklag (SOU 2019:16, sid 201-202) förs ett resonemang om bestämmelserna runt den stegvisa prövningen som i betänkandet föreslås regleras i lag. Förslagen innebär en tydligare förankring och beskrivning av de huvudsakliga momenten i den stegvisa prövningen samt tydliggör hur processen går till och hur samråd med allmänhet och övriga intressenter ska utformas. Det är uppenbart för utredningen, likväl som för kommunerna och andra, att allmänhet och andra intressenter bidrar till att höja kvaliteten och bredden på prövningarna om de ges en sådan möjlighet.

Östhammars kommun kan konstatera att den motsvarighet till öppenhet, insyn och möjlighet till påverkan som präglar prövningen enligt miljöbalken inte återfinns i kärntekniklagen. Om ett tillstånd enligt kärntekniklagen erhållits, hanteras den fortsatta myndighetsutövningen framför allt mellan SSM och

verksamhetsutövaren, vilket i kommunens perspektiv är orimligt. Östhammars kommunen välkomnar därför en lagreglering som innebär att kommunen ges en möjlighet att vara en aktiv part i prövningen enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun ska vara en aktiv part i den stegvisa prövningen.

SSM:s roll i prövningen enligt miljöbalken

MMD anför i sitt yttrande att regeringen bör överväga en lagändring så att SSM ges talerätt enligt 22 kap. 6 § miljöbalken och möjlighet att ansöka om omprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken. Det skulle förstärka SSM:s roll i prövningen enligt miljöbalken.

Östhammars kommun anser att SSM bör ges talerätt samt möjlighet att ansöka om omprövning i enlighet med MMD:s förslag.

Lagstiftningsfrågor

Östhammars kommun kan konstatera att genomförandet av ett så komplext och i tiden utsträckt projekt skapar helt nya frågeställningar som behöver hanteras genom förändringar i lagstiftningen. Detta har såväl kommunen som andra remissinstanser (bl.a. Naturvårdsverket) och MMD uppmärksammat. Det gäller t.ex. arbetstid för vattenverksamhet och SSM:s talerätt som nämnts ovan.

Östhammars kommun anser att det är angeläget att regeringen tar fasta på det behov av förändringar som finns i nuvarande lagstiftning och skapar förutsättningar för att dessa förändringar kommer till stånd.

Miljödepartementet
Kemikalienheten

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering i regeringsprövningen enligt kärntekniklagen (M2018/00221/Ke)

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i mars 2011 in två ansökningar enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) om att få uppföra, inneha och driva kärntekniska anläggningar i samband med det slutliga omhändertagandet av använt kärnbränsle. Den ena ansökan avser en inkapslingsanläggning i Oskarshamn och den andra ett slutförvar för använt kärnbränsle (kärnbränsleförvaret) i Forsmark. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (1998:808).

Strålsäkerhetsmyndigheten överlämnade yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen till regeringen den 23 januari 2018. Myndigheten tillstyrkte ansökan. Samma dag överlämnade Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt (MMD) yttrande över ansökan enligt miljöbalken till regeringen. MMD identifierade brister i ansökan och SKB har beretts tillfälle att komplettera ansökan bl.a. i enlighet med dessa brister. SKB lämnade den 4 april 2019 in ett yttrande i prövningen enligt kärntekniklagen. Innehållet är huvudsakligen inriktat på de brister MMD identifierade.

Östhammars kommun har efter erhållet anstånd beretts tillfälle att senast den 4 december 2019 inkomma med eventuella synpunkter på SKB:s komplettering av ansökan enligt såväl miljöbalken som kärntekniklagen.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun har i hanteringen av SKB:s komplettering huvudsakligen fokuserat på miljöbalksprövningen, i vilken kommunen har vetorätt. Kommunen uppfattar även att SKB:s komplettering i regeringsprövningen enligt kärntekniklagen i huvudsak är inriktad på de brister som MMD identifierade i prövningen enligt miljöbalken. Östhammars kommuns huvudsakliga synpunkter

på SKB:s komplettering ges i kommunens yttrande i prövningen enligt miljöbalken (M2018/00217/Me) men nedan ges några synpunkter som kommunen särskilt vill betona i prövningen enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun vill även lyfta det remissvar som kommunen den 3 september 2019 lämnade över utredningen ”Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar (SOU 2019:16) där kommunen utvecklade sin syn på några av lagförslagen.

Kapselintegritet

Östhammars kommun har under hela granskningsprocessen förlitat sig på SSM när det gäller strålsäkerhetsfrågor. Kommunen har tagit del av myndighetens yttrande och granskningsrapport över kompletteringen och anser inte att det finns skäl att ändra inställning i denna fråga.

Östhammars kommun hänvisar till SSM:s bedömning när det gäller kapselns integritet och dess påverkan på slutförvarets långsiktiga säkerhet.

SSM skriver i sitt yttrande angående SKB:s komplettering om kapselintegritet att myndigheten anser att ”SKB på ett tillfredställande sätt har utrett och svarat på domstolens specifika frågor om kapselns integritet mot eventuella degraderings- och korrosionsprocesser”. SSM anför vidare att ”SKB har på ett tillförlitligt sätt visat att de utredda processerna har en liten påverkan på slutförvarets sammantagna skyddsförmåga”. SSM står därför kvar vid sitt tidigare ställningstagande om tillstyrkande av tillåtlighet enligt miljöbalken. SSM har även tillstyrkt att tillstånd kan lämnas enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun noterar dock att flera remissinstanser, inklusive Kärnavfallsrådet, lyft att det finns återstående frågor kopplade till kapselns integritet, frågor som SSM bedömer kan hanteras i den fortsatta stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. Det är på förhand inte möjligt att veta vilket resultatet av forskningen blir för att besvara dessa frågor och det är därmed inte givet att de blir positivt besvarade, vilket Kärnavfallsrådet lyfter i sitt yttrande. SSM lyfter dock vikten av slutförvarets samtliga barriärer och anser, som kommunen uppfattar det, inte att de återstående frågorna är av avgörande betydelse för den långsiktiga säkerheten. Med tanke på det långa tidsperspektivet och de komplexa processer som kan komma att påverka kärnbränsleförvaret är kommunen medveten om att det är ofrånkomligt att det finns kvarstående osäkerheter.

Om det i den fortsatta forskningen kommer fram resultat som gör att SSM:s bedömning förändras, förlitar sig Östhammars kommun på att myndigheten tillser att åtgärder vidtas. Östhammars kommun förlitar sig även på att myndigheten stoppar verksamheten om så behövs, till dess nödvändiga åtgärder eventuellt har vidtagits och verksamheten eventuellt kan fortsätta att bedrivas.

SSM:s granskning av SKB:s fortsatta forsknings- och utredningsarbetet inom ramen för den stegvisa prövningen är en viktig del i säkerställandet av besvarandet av de osäkerheter som fortfarande kvarstår. Östhammars kommun anser därför att det måste finnas en öppenhet i SKB:s arbete som går utöver myndighetens granskning. En sådan öppenhet skapar förtroende för både processen och vetenskapligheten i den forskning som SKB genomför.

Östhammars kommun förutsätter att SKB följer god vetenskaplig praxis i sin forskningsverksamhet och hanterar forskningsresultat med den öppenhet och förutsättningslöshet som krävs för att besvara återstående frågor på ett tillförlitligt sätt.

Den stegvisa prövningen

Etableringen av ett kärnbränsleförvar är föremål för parallella prövningar, en enligt miljöbalken och en enligt kärntekniklagen. Den prövning som involverar en allmänhet och sörjer för att alla perspektiv omhändertas är prövningen enligt miljöbalken. Prövningen enligt miljöbalken omfattar en bedömning av påverkan på människors hälsa och miljön i ett brett perspektiv, inklusive påverkan från joniserande strålning. Prövningen är öppen såtillvida att alla aktörer som anser sig påverkade av prövningen har möjlighet att framföra sina synpunkter och samtliga synpunkter kommer att ligga till grund för prövningen. Prövningen enligt miljöbalken involverar således allmänheten och sörjer för att alla perspektiv omhändertas.

Prövningen enligt kärntekniklagen är av en annan karaktär. SSM fattar de beslut som myndigheten anser adekvata och tillräckliga för ändamålen inom ramen för den stegvisa prövningen.

I utredningen om ny kärntekniklag (SOU 2019:16, sid 201-202) förs ett resonemang om bestämmelserna runt den stegvisa prövningen som i betänkandet föreslås regleras i lag. Förslagen innebär en tydligare förankring och beskrivning av de huvudsakliga momenten i den stegvisa prövningen samt tydliggör hur processen går till och hur samråd med allmänhet och övriga intressenter ska utformas. Det är uppenbart för utredningen, likväl som för kommunerna och andra, att allmänhet och andra intressenter bidrar till att höja kvaliteten och bredden på prövningarna om de ges en sådan möjlighet.

Östhammars kommun kan konstatera att den motsvarighet till öppenhet, insyn och möjlighet till påverkan som präglar prövningen enligt miljöbalken inte återfinns i kärntekniklagen. Om ett tillstånd enligt kärntekniklagen erhållits, hanteras den fortsatta myndighetsutövningen framför allt mellan SSM och verksamhetsutövaren, vilket är olyckligt. Östhammars kommunen välkomnar därför en lagreglering som innebär att kommunen ges en möjlighet att vara en aktiv part i prövningen enligt kärntekniklagen.

Östhammars kommun ska vara en aktiv part i den stegvisa prövningen.

Provdrift eller pilotanläggning

Ett steg i den stegvisa prövningsprocessen är provdrift. Östhammars kommun uppfattar att det i dagsläget är oklart exakt vad som ingår i en provdrift för ett slutförvar för använt kärnbränsle.

Östhammars kommun har i tidigare yttrande (2015-11-17) lyft frågan om att upprätta en pilotanläggning i Forsmark. Då med referensen till Schweiz hantering av pilotanläggning. Frågan har åter aktualiserat i och med att Kärnavfallsrådets lyfter frågan i sitt yttrande till regeringen.

Östhammars kommun anser att det är synnerligen angeläget att klargöra vad som ska ingå i provdriften. I samband med detta bör det även utvärderas om det

finns anledning att överväga att göra en del av slutförvaret till en pilotanläggning.

Ansvar efter förslutning

MMD har i sitt yttrande daterat den 23 januari 2018 anfört att domstolen anser att verksamheten är tillåtlig endast om det klargörs vem som har ansvar enligt miljöbalken för kärnbränsleförvaret på lång sikt. Östhammars kommun har under handläggningen i MMD anfört att frågan om vem som har ansvaret för slutförvarsanläggningen på mycket lång sikt är en fråga som måste klargöras innan regeringen meddelar beslut om tillåtlighet.

Östhammars kommun anser att det är nödvändigt att ägande, ansvar och förfoganderätt över det använda kärnbränslet efter förslutning klargörs. Det har även betydelse för kommunens ställningstagande i tillåtlighetsprövningen för ett utbyggt SFR.

Slutförvarsenheten
Marie Berggren
Anna Bergsten

Datum
2019-11-27

Dnr
KS-2019-729

Sid
1 (3)

Tillväxt- och Näringslivskontoret
Bodil Liedberg Jönsson

Till Miljödepartementet

Hemställan om ändring i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter

Förslag till ändring

Östhammars kommun och Oskarshamns kommun (Kommunerna) anser att 4 § i lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) bör ändras så att kommunerna även ges möjlighet till ersättning för kostnader för arbete med prövningen enligt lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen). Möjligheten till ersättning för en kommuns arbete bör omfatta alla steg av prövningen enligt såväl miljöbalken (1998:808) som kärntekniklagen; från platsvalsprocessen till eventuella insatser efter förslutning samt alla steg däremellan.

Bakgrund

Kommunerna har under flera decennier aktivt deltagit i processer rörande Sveriges hantering av radioaktivt avfall från det svenska kärnkraftsprogrammet. Kommunernas deltagande bygger på tre viktiga förutsättningar; frivillighet, förmåga och finansiering, där förmågan att delta är beroende av finansiering.

Arbetet med att hitta lämpliga platser för slutförvaring av såväl använt kärnbränsle som annat radioaktivt avfall förutsätter frivillighet och aktivt deltagande i processerna för de kommuner som berörs. Deltagandet innebär en förhållandevis stor arbetsinsats för en kommun, oavsett kommunens storlek. För att möjliggöra kommunernas medverkan i dessa mycket komplexa processer har det skapats ekonomiska förutsättningar genom finansiering via Kärnavfallsfonden.

Båda kommunerna ansöker årligen om medel ur Kärnavfallsfonden för sitt arbete med slutförvarsfrågor. I Riksgäldens beslut om medel till Östhammars kommun för 2019 (dnr 2018/937) fick kommunen avslag på den del av ansökan som avsåg arbete med beredning av yttrande till Strålsäkerhetsmyndigheten samt över planen för forskning, utveckling och demonstration (Fud-programmet).

Östhammars kommun överklagade Riksgäldens beslut men regeringen avslög överklagandet (dnr M2019/00088/Ke). Avslaget motiverades med att de kostnader som kommunen eventuellt kan ha för att yttra sig i samband med prövningen enligt kärntekniklagen inte omfattas av finansieringslagen.

Nuvarande lagstiftning

Vilka kostnader som kommunerna har möjligt att få ersättning för via Kärnavfallsfonden regleras i 4 § punkt 7 och 8 i finansieringslagen. De kostnader som anges i punkt 7a är kostnader som kommunerna har för prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter och de kostnader som anges i punkt 8 är kostnader för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

I förarbetena (Prop. 2016/17:199 s. 41) anges närmare att de kostnader som avses är kommunernas kostnader för kommunfullmäktiges prövning enligt 17 kap. 6 § första stycket i miljöbalken när en ansökan om att få upprätta en slutförvarsanläggning inom kommunen har lämnats in. De kostnader som kommuner eventuellt kan ha för att vilja yttra sig i samband med prövning av samma anläggning enligt kärntekniklagen omfattas däremot inte.

Enligt såväl Riksgäldens som regeringens beslut (se ovan) är inte heller kommunernas eventuella kostnader för arbete med Fud-programmet sådana kostnader som ska ersättas enligt finansieringslagen.

Motivering till föreslagen lagändring

Nuvarande lagstiftning möjliggör inte ekonomisk ersättning från Kärnavfallsfonden för kommuners arbete med frågor kopplade till prövningen enligt kärntekniklagen. Den möjlighet till ersättning som finns i nuvarande lagstiftning är kopplad till den så kallade kommunala vetorätten i miljöbalken.

Kommunerna har i och med vetorätten en central roll i slutförvarsfrågan men kommunernas roll är inte enbart kopplad till vetot. Processer kopplade till prövning av anläggningar för hantering av kärnkraftens restprodukter är mycket komplexa och pågår under lång tid. För att säkerställa en öppen och hållbar process krävs det att värdkommuner för denna typ av anläggningar ges möjlighet att delta aktivt i planering och prövning enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. Detta gäller under lång tid efter det att beslut har fattats i vetofrågan. Efter att tillstånd meddelats i prövningarna enligt de båda lagstiftningarna fortsätter den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. Kommunerna anser att en värdkommun ska ha både rätt till fortsatt insyn och möjlighet att delta i den stegvisa prövningen. För att det ska vara möjligt behöver kommunerna ges ekonomiska förutsättningar för detta.

Inom ramen för miljöbalksprövningen har kommunerna en viktig roll även efter ett eventuellt tillstyrkande i kommunfullmäktige. Kommunerna föreslås delta i dialogforum och avrapportering av omvärldsbevakning. Kommunerna är positivt inställda till detta men det måste skapas ekonomiska förutsättningar för detta.

Prövningen enligt de båda lagstiftningarna är starkt knutna till varandra. För att få en helhetsbild och förstå processen anser Kommunerna att det är viktigt att följa båda prövningarna. Inte minst Fud-programmet utgör ett viktigt underlag för att få en helhetsbild och djupare förståelse för frågorna.

Kommunerna uppmärksammar även att det i förarbetena (Prop. 2016/17:199 s. 41) står att de kostnader som avses i finansieringslagen är de som en kommun har ”när en ansökan om att få upprätta en slutförvarsanläggning inom kommunen har lämnats in”. Om detta innebär att de kommuner som kan komma att bli aktuella för platsundersökning och lokalisering av ett slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL) inte har möjlighet till ersättning från Kärnavfallsfonden förrän ansökan lämnats in anser Kommunerna att även denna del av lagstiftningen behöver ändras. Finansiering för kommunernas deltagande under de inledande samråden måste vara en självklarhet. Ett tidigt och kompetent deltagande från såväl kommuner som allmänhet och andra berörda parter förbättrar och underlättar kommande steg i processen.

Kommunerna anser att deras bidrag, med bland annat lokal kunskap och lokala frågeställningar, har förbättrat och även framöver kommer att bidra till att viktiga frågor lyfts fram och belyses under tillståndprocesserna. Flera parter, bland annat Strålsäkerhetsmyndigheten och Kärnavfallsrådet, har betonat kommunernas betydelse för planerings- och prövningsprocessen för slutförvaret och Clink. För att möjliggöra att kommunerna ska ha förmåga att bidra med relevanta och väl underbyggda bidrag genom hela processen krävs att det finns god kompetens i dessa frågor inom den kommunala organisationen. I en värdkommun för denna typ av verksamhet krävs en kompetens utöver vad en kommun i vanliga fall behöver ha. Kommunerna bör även ha möjlighet att vid behov ta in extern och oberoende expertis för att kunna belysa frågor av särskild vikt för kommunerna och dessas invånare.

Den öppenhet som hittills präglat slutförvarsfrågan är viktig för att skapa förtroende för processen och för förankring och förståelse i lokalsamhället. Även här ser Kommunerna att kommunen har en viktig roll. Kommuninvånarna och de lokala organisationerna vänder sig i första hand till kommunen för att framföra sina synpunkter.

Det är en förutsättning för kommunernas deltagande att deras arbete är fullt ut finansierat. Kommunernas invånare ska inte belastas med kostnader för en nationell angelägenhet som omhändertagande av hela landets radioaktiva avfall. Hanteringen av det använda kärnbränslet och kärnavfallet är en nationell fråga, inte en kommunal angelägenhet. Det är därför inte rimligt att enskilda kommuner ska bära kostnader för att bevaka och följa dessa processer. Utan extern finansiering har kommunerna högst begränsade möjligheter att delta i processen.

För Östhammars kommun

För Oskarshamns kommun

Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

Andreas Erlandsson
Kommunstyrelsens ordförande

Åsa Himmelsköld
För Tjänsteledningen HSVO

2019-10-09

Inriktning för utveckling av vårdcentrum i Uppsala län

Region Uppsala

Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.region uppsala.se

Innehåll

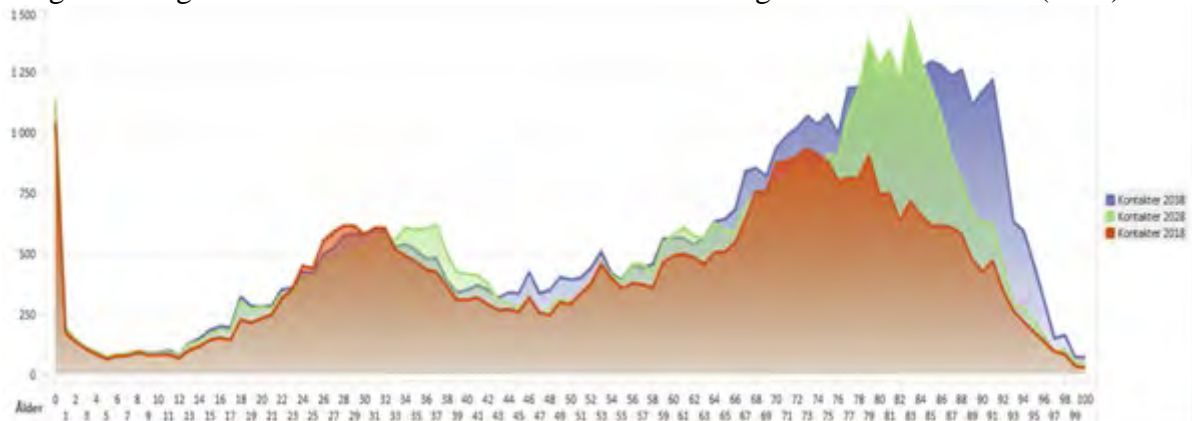
Inriktning för vårdcentrumutvecklingen i Uppsala län.....	3
1 Det är nödvändigt att ställa om hälsosystemet i länet	3
2 Målbild och strategier för Effektiv och nära vård 2030	4
3 Fattade beslut inom Region Uppsala och genomförande i samverkan.....	5
4 Region och kommuner behöver fatta gemensamt inriktningsbeslut	7
5 Inriktning för utvecklingen av vårdcentrum i länet	7
5.1 Närvårdsavdelning	9
5.2 Akutverksamhet, röntgen och laboratorium.....	9
5.3 Förstärkt geografiskt hälsouppdrag.....	10
5.4 Insatser för psykisk hälsa för barn och unga vid vårdcentrum.....	11
5.5 Sjukhusbaserade funktioner som bör ingå i ett vårdcentrum	12
5.6 Vård i hemmet - mobila verksamheter.....	12
6 Projekt inom vårdcentrumutvecklingen under hösten 2019.....	14

Inriktning för vårdcentrumutvecklingen i Uppsala län

1 Det är nödvändigt att ställa om hälsosystemet i länet

Uppsala län står inför stora utmaningar. Fram till 2030 väntas befolkningen öka till 430 000 invånare. Detta skapar möjligheter som fler jobb och högre skatteintäkter men ökar även behovet av vård, stöd och omsorg. Då länet främst väntas växa i de äldre åldersgrupperna, som traditionellt sett har ett större vårdbehov, skulle antalet vårdtillfällen stiga relativt dramatiskt. Om dagens vårdstruktur och arbetssätt inte förändras så innebär detta bl.a. att antalet vårdtillfällen vid länets sjukhus skulle öka.

Diagram: Prognos för vårdtillfällen 2028 och 2038 med dagens vårdkonsumtion (antal)

Källa: Region Uppsalas beslutstöd, Regionkontorets beräkningar maj 2019

Den demografiska utvecklingen innebär även att andelen invånare i arbetsför ålder minskar, vilket i sin tur innebär att det i framtiden inte blir möjligt att rekrytera medarbetare till vård och omsorg på samma sätt som idag.

Prognostiserade befolkningsförändringar

Bild från SKL

Behandlingsresultaten för många sjukdomstillstånd är mycket goda i en internationell jämförelse. Ett gott exempel är hjärtsjukvården där antalet personer som drabbas av hjärtinfarkt och antal dödsfall efter infarkt minskat stadigt sedan 2002. Samtidigt finns utmaningar när det gäller tillgänglighet, samskapande, ojämlikhet i hälsa och kontinuitet liksom bristande samverkan över organisatoriska gränser. Utvecklade behandlingsmetoder som kan rädda liv medför ofta livslånga behov av stöd och omsorg från såväl kommuner som regioner. Omkring 74 000 personer hade någon verkställd insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, den 1 oktober 2018, visar Socialstyrelsens register.

Även om folkhälsan i sin helhet har förbättrats under de senaste decennierna och de allra flesta uppger att de har en bra eller mycket bra hälsa så gäller det inte den psykiska hälsan. Den psykiska ohälsan i form av oro, ångest och sömnproblem har tvärtom ökat under de senaste 20 åren. En förbättring av den psykiska hälsan är möjligt, men kräver ett arbete som bedrivs uthålligt och långsiktigt över hela välfärdsområdet. SOU 2018:90.

Nästan halva befolkningen har en kronisk sjukdom och en fjärdedel av befolkningen har två sjukdomar eller fler. Med en allt äldre befolkning kommer fler att drabbas av kroniska sjukdomar och fler kommer att leva allt längre med kronisk sjukdom. Vissa personer har mindre besvär till följd av sin sjukdom, medan andra påverkas i högre grad dagligen genom hela livet. Personer med kronisk sjukdom står för 80–85 procent av sjukvårdskostnaderna. Det är en stor del av all vård. En hög andel kroniska sjukdomar, följsjukdomar och biverkningar kan förebyggas enligt rapporten Stöd på vägen från Vårdanalys.

Pressen på de offentligt finansierade välfärdssystemen kommer därmed att öka samtidigt som möjligheterna till resursförstärkningar är begränsade. Som en följd kommer trycket på förmågan att effektivisera såväl inom länets kommuner som i regionen att öka. Ökade krav på effektivisering förutsätter att ansvariga huvudmän genomför en omställning av hälsosystemen. Flera statliga utredningar pekar ut en riktning mot mer vård nära och samtidigt behov av mer koncentration av viss vård. De flesta regioner och kommuner i landet arbetar just nu tillsammans för en utveckling mot god och nära vård.

2 Målbild och strategier för Effektiv och nära vård 2030

För att hälso- och sjukvården och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, samt kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan. Utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård (SOU 2017:01) är ett första steg i en stor system- och strukturförändring av den svenska hälso- och sjukvården. Utredningen bygger på förslagen från Effektiv vård (SOU 2016:2) och ska stödja regioner, berörda myndigheter och organisationer i arbetet med att samordnat utveckla en modern, jämlik, tillgänglig effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården. Primärvård i lagstiftarens mening är en vårdnivå som har både kommuner och landsting som huvudman (SOU 2018:39). Kommunerna ansvarar för en stor del av den nära vården och därmed är det viktigt att omställningen genomförs tillsammans över huvudmannagränserna.

Målbilden för Region Uppsalas omställning innebär en nära vård som bygger på kontinuitet och hög tillgänglighet. Vården är effektiv när den utförs på rätt nivå, med rätt kompetens och med kontinuitet. Utgångspunkten är ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i samverkan mellan regionen och länets kommuner samt andra aktörer. Vården bygger på samskapande och tillit där patienter, brukare och anhöriga involveras som jämlika partners och experter i vården. Målbilden tar avstamp i den strategi för närvårdssamverkan som beslutats av Region Uppsala och länets kommuner. Strategin handlar i korthet om att samverka mellan Region Uppsala och länets kommuner inom hälsa, stöd, vård och omsorg ska bidra till helhetssyn, långsiktighet och styrning av verksamheter utifrån individens behov samt bidra till att gemensamma resurser används på bästa sätt.

Förutom strategin för närvårdssamverkan finns ytterligare strategier för att nå målbilden och flera av dem kan med fördel genomföras i samverkan med andra aktörer:

- ✓ Förnyad vårdstruktur
- ✓ Kvalitetsdriven verksamhetsutveckling
- ✓ Nya kompetenser och arbetsätt
- ✓ Digitalisering
- ✓ Forskning för en god och nära vård
- ✓ Utvecklad styrning och uppföljning
- ✓ Hållbara ekonomiska förutsättningar
- ✓ Kommunikation utifrån invånarnas perspektiv
- ✓ Effektiv fastighetsutveckling

3 Fattade beslut inom Region Uppsala och genomförande i samverkan

Regionfullmäktige beslutade vid sammanträdet i juni 2018 att ställa sig bakom målbild och strategier i rapporten ”Effektiv och nära vård 2030”. Då förslagen för att nå målbilden innebar vidare utredningar och ställningstaganden återkom regiondirektören i oktober 2018-med bearbetade förslag och konsekvenser utifrån målbild och strategier samt förslag till förändringar i fastighetsinvesteringsplanen inför 2020–2029. Utskottet för hälso- och sjukvård utsågs till politisk styrgrupp och tar därmed ställning till förslag löpande i enlighet med en fastställd uppdragsplan för omställningsarbetet.

Vid regionstyrelsens sammanträde i februari 2019 tog styrelsen ställning till konkretiserade förslag inför regionplan och budget 2020-2022. Beslut om uppdrag för att förbättra barn och ungas psykiska hälsa behandlades av utskottet för hälso- och sjukvård i februari 2019. En lägesrapport lämnades till utskottet i maj och slutrapport redovisades till utskottet för hälso- och sjukvård och regionstyrelsen i augusti 2019. Beslut om att utöka uppdraget till att även omfatta vuxna fattades i utskottet för hälso- och sjukvård, sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen i juni 2019. Arbetet genomförs integrerat i omställningsarbetet. Effektiv och nära vård 2030 bedrivs som ett storskaligt förändringsarbete och är ett av regionens strategiska mål i regionplan och budget. <https://www.regionuppsala.se/effektivochnaravard2030>

Genomförandet av effektiv och nära vård har varit föremål för dialoger och gemensamt arbete inom ramen för länets samverkansstruktur och vid länets gemensamma omvärldsdagar. Inriktning och vägval har inför beslut inom regionen diskuterats i tjänstemannaledningen och

i det politiska samrådet för hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO). Omställningen är också ett prioriterat område för Regionalt Forum. Information om länets samverkan finns här <https://www.regionuppsala.se/sv/Extranat/Samarbetsprojekt/Vard-i-samverkan/Organisation/>.

Vårdcentrumutvecklingen är den mest komplexa förändringen i strategin för en förnyad vårdstruktur och där det sannolikt finns störst potential i att bedriva närvård i samverkan med den gemensamma strategin för närvårdssamverkan som utgångspunkt. Arbetet startades upp i slutet av 2018 och bedrivs i projektform med bred representation från Region Uppsala och länets kommuner. Inriktningen har diskuterats löpande vid möten inom ramen för länets samverkansstruktur.

Vårdcentrumutvecklingen är en del av strategin för förnyad vårdstruktur. Övriga delar av strategin handlar bland annat om att utreda och föreslå hälsocentralsuppdrag och uppdrag för närmottagningar. Beslut om det första steget mot Morgondagens elektiva kirurgi beslutades av utskottet för hälso- och sjukvård och regionstyrelsen i augusti 2019.

Vårdstrukturen 2030

Modifierad bild av vårdstrukturen från rapporten "Effektiv och nära vård 2030"

Arbetet med att utveckla vårdcentrum bedrivs stegvis där det första steget handlade om att ta fram generella kriterier som godkändes av utskottet för hälso- och sjukvård i april 2019. Det andra steget handlade om fördjupningar och om att integrera det lokala perspektivet. Tre dialogmöten har genomförts på fyra platser i länet och där samtliga kommuner bjudits in. Det första mötet handlade om behov, det andra om utbud och det tredje om att ta fram ett idékoncept. Utgångspunkten för arbetet var de grundläggande kriterierna från den första delen av arbetet. Projektet har lämnat ett antal rapporter från projektets andra del:

- övergripande rapport (Bilaga)
- förslag om förstärkt geografiskt hälsouppdrag (Bilaga)
- fördjupad analys för utveckling av närvårdsavdelningar (Bilaga)
- fyra rapporter från de lokala dialogerna (Bilagor)

Det har lyfts ett flertal relevanta frågeställningar vid de lokala dialogerna bl.a. hur vi kan leda och styra nätverksbaserade verksamheter i ett vårdcentrum, både på politisk nivå och tjänstepersonsnivå. Frågan om vem som beställer fastighetsutveckling när flera huvudmän, förvaltningar, organisationer och nämnder är inblandade är relevant att utreda vidare. Det är också angeläget att det finns en plan för resursomställningen. Det finns även behov av att ta fram kriterier för vad som krävs för att en hälsocentral ska kunna ta på sig samordningsuppdraget för ett vårdcentrum.

4 Region och kommuner behöver fatta gemensamt inriktningsbeslut

Tjänsteledningen för hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) har framfört behov av att även kommunerna fattar politiska inriktningsbeslut utifrån målbild och inriktning för effektiv och nära vård, i synnerhet för de delar där det finns samordningsvinster exempelvis i utvecklingen av vårdcentrum. Enligt delbetänkandet God och nära vård – Vård i samverkan, SOU 2019:29 tydliggörs betydelsen av att arbeta uthålligt, tillsammans, i riktning mot den gemensamma målbilden. Enligt utredningen behöver omställningsarbetet förankras brett på ledningsnivå hos huvudmännen, i såväl politiska som tjänstemannaledning, och omsättas i egna beslut och planer som konkretiserar arbetet inom de egna ansvarsområdena. Det är avgörande att det är förankrat på högsta nivå, men det är inte tillräckligt. Omställningsarbetet måste också kommuniceras vidare ut i verksamheterna, hela vägen ut till första linjens chefer och deras medarbetare. Det är också angeläget att ta tillvara idéer och engagemang lokalt.

Hälso- och sjukvårdsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 13 augusti 2019 om att avvakta med ställningstagande rörande vårdcentrumutvecklingen till dess att föreslagen inriktning från tjänsteledningen (HSVO) diskuterats i samrådet (HSVO) och regionalt forum under tidig höst. Såväl samrådet som Regionalt Forum har ställt sig bakom föreslagen inriktning. Beslut om inriktning fattas sedan av respektive huvudman under hösten 2019. Utifrån föreslagen inriktning kommer ett konkretiserat underlag tas fram som kan utgöra beslutsunderlag inför planerings- och budgetprocess 2021 för respektive huvudman. Även här behöver avstämning ske mellan huvudmännen för att främja samverkan i valda delar. Det kan även finnas samordningsvinster med statliga myndigheter.

5 Inriktning för utvecklingen av vårdcentrum i länet

Vårdcentrum kan beskrivas som en nod för framtida hälsocentraler i ett geografiskt område. För att kunna få till stånd en kvalitativ nära vård föreslås att det behövs ett antal platser i länet till vilka en mer omfattande vård- och omsorgsverksamhet bör koncentreras där medarbetare från flera huvudmän och organisationer samarbetar nätverksbaserat utifrån invånarnas bästa och där gemensamma resurser nyttjas effektivt. Inriktningen är att regional och kommunal hälso- och sjukvård som ingår i en gemensam vårdkedja över huvudmännens ansvarsområden samt mellan hälso- och sjukvård och social omsorg kan ingå som en integrerad del i ett vårdcentrum. För att stärka insatser som är långsiktiga och hållbara ingår även ett förstärkt

geografiskt hälsouppdrag. Prioriterade målgrupper för ett vårdcentrum är patienter med komplexa behov exempelvis barn och unga med psykisk ohälsa, multisjuka äldre och patienter med kroniska sjukdomar som sviktar.

Innehållsmässigt kan delar av vad som idag bedrivs vid varje vårdcentral koncentreras till vårdcentrum och delar av vad som idag bedrivs vid länets sjukhus flyttas ut till vårdcentrum. Dessa noder ger även kommunerna möjlighet att koncentrera viss verksamhet såväl inom hälso- och sjukvårdsområdet som inom övriga verksamheter. Det är angeläget att den sociala sektorn utgör en naturlig del i kommunernas infrastrukturella utveckling i syfte att uppnå lösningar som ger synergieffekter.

Beskrivning av funktionerna vid ett vårdcentrum.

Modifierad bild från delrapport 1 Generella kriterier för ett vårdcentrum

Syftet med samverkanslösningar är att ge större nytta för länsinvånarna jämfört med om respektive huvudman utvecklar egna lösningar. Syftet är att få till stånd en kvalitativ, samordnad och sömlös nära vård som blir jämlik över hela länet och som är tillgänglig hela dygnet. En äldre patient med flera sjukdomar som sviktar ska kunna tas om hand på ett vårdcentrum istället för att behöva åka till sjukhuset. Ett barn med psykisk ohälsa som inte kräver psykiatrins resurser ska kunna tas om hand vid ett vårdcentrum. I vissa fall såsom för närvårdsplatser innebär det att kommunala och regionala verksamheter bedrivs och samfinansieras helt integrerat, medan det i andra fall såsom för det förstärkta geografiska hälsouppdraget kan röra sig om verksamheter som inte är integrerade i lika hög grad, men som samordnas. Det kan alltså finnas olika grader av samverkansformer för att nå

synergieffekter. På ett vårdcentrum samarbetar därmed flera olika kompetenser från båda huvudmännen i team och i nätverk utifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Det kan stimulera till såväl bättre kvalitet som arbetsmiljö. Det kan också stimulera till bättre forskningsmiljöer.

Utifrån förväntat befolkningsunderlag är inriktningen att det i ett första steg ska finnas vårdcentrum i Tierp, Östhammar, Enköping och Uppsala kommun. I ett andra steg är inriktningen att det ska finnas vårdcentrum i Knivsta och Håbo kommun. I Heby och Älvkarleby är inriktningen att det ska finnas hälsocentraler med förstärkt geografiskt hälsouppdrag. Inom vissa områden exempelvis barn och unga med psykisk ohälsa kan det vara befogat att berörda verksamheter finns geografiskt även i kommuner där det inte finns ett vårdcentrum. I övrigt knyts Heby kommun till vårdcentrum i Uppsala och Älvkarleby knyts till vårdcentrum i Tierp.

5.1 Närvårdsavdelning

Målgrupper för en närvårdsavdelning är patienter med behov av slutenvård på primärvårdsnivå exempelvis multisjuka äldre eller andra patienter med nedsatt allmäntillstånd där allvarlig psykiatrisk eller somatisk sjukdom utslutits. I uppdraget ingår bland annat utredningar, kartläggning av behov, smärtstillande vid frakturer som inte ska opereras, försämring av kronisk sjukdom och patienter med behov av syrgas.

Inskrivning sker av hemsjukvården, ambulanssjukvård, hälsocentral, jourmottagning, enhet för vård i hemmet och mobila team samt slutenvården när individens behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Närvårdsavdelningen ska ha öppet dygnet runt och med möjlighet även till dagvård. Det ska finnas kompetens inom allmänmedicin, geriatrik och internmedicin. I anslutning till platserna ska det finnas tillgång till akutverksamhet på primärvårdsnivå inklusive röntgen och laboratorium.

En förutsättning för att få en välfungerande verksamhet utifrån befolkningens behov är att den drivs integrerat i samverkansform i enlighet med strategin för närvårdssamverkan och att den finansieras gemensamt av Region Uppsala och berörda kommuner. För närvårdsavdelningen i Östhammars kommun är fördelningen idag 65 procent för Region Uppsala och 35 procent för Östhammars kommun. Det finns behov av fortsatt analys av vårdnivå och kostnader under hösten. Vid dialogen i Uppsala kommun framkom att det sannolikt är mer effektivt att respektive vårdcentrum inom kommunen kan profileras. Under hösten 2019 kommer vårdnivå och kostnader att konkretiseras.

5.2 Akutverksamhet, röntgen och laboratorium

Befolkningen ska ha tillgång till akut vård på primärvårdsnivå dygnet runt. Utifrån behovet och demografiska utvecklingen kan det se olika ut beroende på var i länet ett vårdcentrum är lokaliserat. För laboratorium behöver vårdnära prover kunna analyseras lokalt. Slåtröntgen ska finnas vid vårdcentrum, men bedömning av bilder görs centralt vid röntgenklinik. Röntgen ska vara öppen stor del av dygnet och bedömningar ska kunna göras dygnet runt.

För all röntgenutrustning krävs lokalanpassningar för strålskydd. Stora rekryteringsssvårigheter råder sedan flera år tillbaka för röntgensjuksköterskor, såväl nationellt som regionalt, vilket eventuellt kan försvåras av geografiskt splittrad verksamhet. Samtidigt finns möjligheten att mindre enheter kan vara ett mer attraktivt alternativ. Utredning och planering är nödvändig för att nå maximalt värde av verksamheten. Goda exempel för röntgenverksamhet finns inom glesbygd i Sverige, t ex i Funäsdalen, där röntgenundersökningar utförs av vårdpersonal för att sedan distanstolkas av radiologer. Systemen hos olika röntgenleverantörer behöver vara kompatibla så att bilder finns tillgängliga för alla vårdgivare. Flödet behöver vara effektivt utan barriärer mellan privata vårdgivare och regionsjukvård. Fördjupad analys behövs och privat leverantör av röntgenundersökningar vid Samariterhemmet kommer att involveras i nästa del av projektet som startas upp hösten 2019.

Det finns behov av fortsatt arbete för att kartlägga hur behovet ser ut för befolkningen vid olika tidpunkter på dygnet. Det finns även behov av att utreda behovet av investeringar och ekonomiska konsekvenser för att sedan definitivt ta ställning till geografisk placering och öppettider för röntgen inklusive laboratorieverksamhet och jourverksamhet. Befintliga jourverksamheter exempelvis beredskapsjourer behöver också ses över.

5.3 Förstärkt geografiskt hälsoupdrag

En stor del av de kroniska sjukdomarna går att förebygga och vid sjukdom kan hälsan förbättras med mer hälsofrämjande insatser. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet lyfts därför fram i målbilden för en mer effektiv och nära vård. Målet om att öka förutsättningarna för jämlik hälsa i befolkningen i Uppsala län överensstämmer med det nationella målet för folkhälsopolitiken vilket är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (Prop. 2017/18:249). Effektmålen för projektet är att hälsoläget i befolkningen ska förbättras i hela länet över tid (2030) samt att åstadkomma ökad kostnadseffektivitet.

Uppdraget innebär i huvudsak att vårdcentrum alternativt hälsocentral med förstärkt hälsoupdrag i de kommuner där det inte kommer finnas ett vårdcentrum har ett ansvar för ett strategiskt inriktat hälsoarbete som ska bedrivas i samverkan mellan region och kommun, men också tillsammans med andra aktörer. Arbetet innebär att en lokal samordnare har ett planerings- och samordningsansvar för det lokala strategiska hälsoarbetet inom det avgränsade geografiska området.

Uppdraget är delat i två huvudområden vilka är; samverkan mellan region, kommun och lokala aktörer samt genomförande av uppsökande hälsofrämjande insatser. Arbetet avser otillräcklig fysisk aktivitet, ohälsosamma matvanor, riskbruk av alkohol, tobaksbruk, sömnvanor samt stress. Nivån på uppdraget är hälsofrämjande, det vill säga att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska eller sociala välbefinnande. Kompensatoriska insatser är utgångspunkten vid val av grupper och insatser. Kompensatoriska insatser innebär insatser för dem som har behov av stöd och som inte får det stöd de behöver. Syftet är att minska ojämlikhet i hälsa.

I uppdraget ingår även ett kontinuerligt uppföljningsuppdrag vilket innebär att bevaka hälsoläget i befolkningen och genomföra en behovsinventering i det geografiska området. Identifiering av grupper med behov av hälsofrämjande insatser genomförs i dialog mellan region och kommun samt med andra lokala aktörer. I uppdraget ingår även att ha aktuella hälsodata som grund för detta ändamål. Uppdraget kommer att kunna kopplas samman med uppdraget vid framtidens hälsocentraler.

En lokal samordnare arbetar med uppdraget på varje vårdcentrum alternativt på hälsocentral med förstärkt hälsouppdrag där vårdcentrum inte finns. En regional samordnare arbetar länsövergripande med att samordna arbetet. De lokala samordnarna skapar ett nätverk för erfarenhetsutbyte. Det lokala samordningsarbetet föreslås ske inom ramen för närvårdssamverkan. Delprojektet för förstärkt geografiskt hälsouppdrag har gett konkreta förslag och där planen är att genomföra två piloter i samverkan med berörda kommuner under 2020. Kostnad för piloterna uppgår till cirka en miljon kronor för 2020 och finns avsatt i regionplan och budget 2020. Det finns stora möjligheter till samordning av regionala och kommunala verksamheter samt med övriga aktörer exempelvis statliga myndigheter och ideella organisationer.

5.4 Insatser för psykisk hälsa för barn och unga vid vårdcentrum

I februari 2019 beslutade utskottet för hälso- och sjukvård om ett uppdrag att utreda och komma med förslag som förbättrar vården på primärvårdsnivån rörande barn och ungas psykiska hälsa. Med detta ingångsvärde skulle också en översyn av hela vårdkedjan göras i syfte att öka tillgängligheten till vård. Kerstin Evelius, tidigare regeringens nationella samordnare ansvarar för utredningsarbetet inom regionen. Utredningen genomförs inom ramen för effektiv och nära vård 2030.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderar att primärvårdsnivå, eller första linjen, för barn och unga med psykisk ohälsa ska vara:

- ✓ Tillgänglig – där det är enkelt att få hjälp
- ✓ Heltäckande – som inte missar någon
- ✓ Högkvalitativ – som ger rätt insats i rätt tid

Med detta avses den eller de funktioner eller verksamheter som har i uppgift att först ta emot barn och ungdomar som mår psykiskt dåligt eller deras familjer – oavsett om problemet har psykologiska, medicinska, sociala eller pedagogiska orsaker. Det finns i dag ingen tydlig reglering om vad som ska göras i olika verksamheter eller av olika huvudmän när det gäller primärvårdsnivån.

Erfarenheterna hittills är att det finns stort engagemang och patientfokus bland dem som arbetar för att förbättra psykisk hälsa bland barn och unga. Det finns däremot behov av att utveckla styrning och uppföljning, genomlysna den administrativa bördan för medarbetare, utveckla samarbeten för förebyggande och hälsofrämjande insatser, stärkt delaktighet och inflytande för barn och unga i länet, etablera en arena för gemensam analys och kompetensutveckling samt att nyttja förslagen om en förnyad vårdstruktur så att insatserna nivåstruktureras och tydliggörs för invånarna. Rapport i bilaga.

Bild från rapporten "Barn och ungas psykiska hälsa Region Uppsala 2020-2030"

Under hösten startar arbete för att minska väntetider till vård samt start av behovs- och resursanalys tillsammans med kommuner och andra berörda aktörer utifrån lokala förutsättningar. Utskottet för hälso- och sjukvård ställde sig bakom förslagen i augusti 2019.

5.5 Sjukhusbaserade funktioner som bör ingå i ett vårdcentrum

Under projektets genomförande har behovet av att vissa funktioner som idag finns på sjukhus flyttas ut till framtida vårdcentrum. Vissa verksamheter är att betrakta som primärvård exempelvis samtalsmottagningar, mödrahälsovård och barnhälsovård medan vissa är somatisk eller psykiatrisk vård. Verksamheter som ska ingå i ett vårdcentrum är:

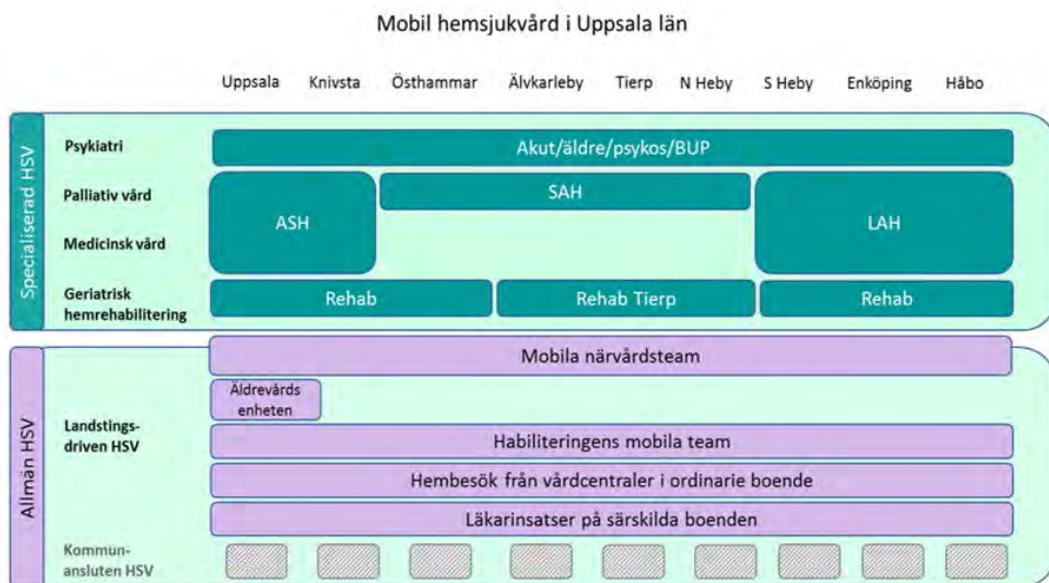
- Geriatrisk mottagning som bemannas av geriatriker någon dag per vecka men som kan behöva anpassas till lokala behov.
- Barnmedicinsk verksamhet som bemannas med barnläkare, barnsjuksköterskor, psykologer, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, barnskyddsteam samt specialist inom barnhälsovård.
- Psykiatrisk verksamhet exempelvis inom neuropsykiatri och internetbaserad behandling, sambedömning och konsultationer.

Det finns även andra sjukhusbaserade funktioner som diskuterats i projektet och som kommer att prövas utifrån lokala förutsättningar och huruvida det är lämpligt att sprida ut kompetenser på flera vårdcentra. Arbetet kommer att fortsätta under hösten 2019.

5.6 Vård i hemmet - mobila verksamheter

För att klara utmaningarna i hälso- och sjukvården behöver den nära vården flytta närmare patienter och brukare. En avgörande del är möjligheten för fler patienter med komplexa vård-

och omsorgsbehov att få en säker och god vård i det egna hemmet i stället för på sjukhus. Vården i hemmet behöver bli en integrerad del av andra former av nära vård och omsorg. Det förutsätter att möjligheten till mobila hembesök, digitala vårdmöten och observation i hemmet blir en självklar del av vården hemma. I rapporten "Effektiv och nära vård 2030" beskrevs den mobila verksamheten översiktligt (se bild).

Figur 6. Mobil hemsjukvård i Uppsala län; mobila team inom specialistvården (mörkgrön färg).

Under åren har kompletterande avtal, riktlinjer och rutiner tagits fram vid olika tillfällen i Uppsala län. Utvecklingen har delvis skett lokalt och har inneburit att olika lösningar för vård i hemmet har etablerats på olika platser i länet. Det har inneburit en ökad risk för ojämlik vård i länet och oklara förhållanden mellan huvudmän och utförare. Gränsen mellan huvudmännens och olika verksamheters ansvar för vård i hemmet är delvis oklar. Det har exempelvis framkommit otydligheter i samarbetet rörande den lasarettanslutna hemsjukvården i Enköping, vilket behöver belysas länsövergripande.

Arbetet med utvecklingen av vårdstrukturen i länet omfattar förutsättningarna för att ge fler patienter med komplexa vård- och omsorgsbehov god och säker vård i det egna hemmet i stället för på sjukhus. Något som lyfts under vårens arbete är behov av en enhet för stöd och råd vid medicinska ställningstaganden rörande patienter med flera och svåra diagnoser. Det finns redan idag exempel på äldrevårdsenheter där verksamheter samlas utifrån en viss målgrupp. Utgångspunkten är att det ska finnas en enhet kopplad till vårdcentrum som också utgör basen för mobila team. Det finns behov av fortsatt utveckling bland annat genom att utreda samordningsmöjligheter mellan olika typer av mobila verksamheter och att se över förutsättningarna för att driva verksamhet i samverkansform mellan region och berörda kommuner.

6 Projekt inom vårdcentrumutvecklingen under hösten 2019

För att nå målet avseende utvecklingen av vårdcentrum krävs fortsatt arbete och ytterligare konkretiseringar. I följande matris beskrivs exempel på projekt som kommer att pågå hösten 2019 och vilka huvudmän som blir involverade. Vissa av projekten har som utgångspunkt att komma med förslag som innebär en integrerad närvårdssamverkan mellan region och kommun, medan vissa kommer handlar om samordnade verksamheter.

Projekt	Aktiviteter	Region	Kommun
Psykisk hälsa barn och unga	Köfri vård sommaren 2020 Flödes- och behovsanalyser Förebyggande, hälsofrämjande, samskapande Psykisk hälsa vuxna Potential att samordna alt. integrerad närvårdssamverkan	X X	X
Närvårdsavdelning	Ytterligare konkretisering av vårdnivå och kostnader – integrerad närvårdssamverkan	X	X
Förstärkt geografiskt hälsoupdrag	Förbereda för två piloter i länet. Potential att samordna.	X	X
Närmottagningar	Definition innehåll i närmottagningar samt föreslå geografiska placeringar. Potential att samordna.	X	X
Vård i hemmet - mobila verksamheter	Steg 1 Kartläggning befintliga verksamheter och förtydligande ansvarsförhållande mellan huvudmän. Steg 2 fördjupad översyn. Potential att samordna.	X	X
Sjukhusbaserade funktioner inom geriatrik, barnmedicin och psykiatri	Kartlägga vårdbehov, beskriva former och innehåll för verksamheten på vårdcentrum	X	
Akutverksamhet på vårdcentrum	Kartlägga befintliga jourmottagningar samt förslag på framtida akutverksamhet	X	X

Uppdragsdirektiv

Närvårdsavdelning

inom Vårdcentrum

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND	3
1.1	Bakgrund – Vårdcentrum del 1	3
1.2	Bakgrund – delprojekt inom Vårdcentrum del 2	4
1.3	Syfte	5
1.4	Verksamhetsstrategi	5
2	MÅL	6
2.1	Effektmål	6
2.2	Uppdragsmål	6
3	KRAV PÅ UPPDRAGET	6
3.1	Förutsättningar	6
3.2	Konsekvenser för likabehandling och miljö	7
3.3	Avgränsningar	7
3.4	Kopplingar till andra projekt och verksamheter	7
4	TIDPLAN	7
5	BUDGET	7
6	ORGANISATION	8
7	ÖVERLÄMNANDE	9
8	REFERENSER OCH BILAGOR	9
9	CHECKLISTA INFÖR BESLUT, BP2	10
10	BESLUT ATT STARTA GENOMFÖRANDEFASEN, BP2	10

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

1 Bakgrund

1.1 Bakgrund – Vårdcentrum del 1

Uppdraget att utveckla vårdcentrum inom Region Uppsala delades upp i två delar. Den första delen handlade om att ta fram grundförutsättningar för vårdcentrum och presenterade sitt slutresultat den 28 februari 2019. Det arbetet konstaterade att närvårdsavdelningar är en viktig del på de vårdcentrum som planeras inom Region Uppsala är.

I slutrapport del 1 finns följande text om närvårdsavdelningar:

”Närvårdsavdelning

Utgångspunkten är att en närvårdsavdelning ska drivas och finansieras av Regionen och respektive kommun tillsammans. Det ska vara öppet och bemannat 24/7 med möjlighet till akuta inläggningar. Vården ska bedrivas enligt hälso- och sjukvårdslagen och hälso- och sjukvårdspersonal fattar beslut om inläggning. Det ska gälla vuxna patienter från 18 år och uppåt. Behov av inläggning kan initieras från såväl kommunens sjuksköterskor i hemsjukvård som från läkare eller sjuksköterskor från vårdcentrum och tillhörande vårdcentraler, från sjukhusen eller från mobilt närvårdsteam. Inskrivningsbeslut tas i samråd med ansvarig läkare på närvårdsavdelningen. Alla platser bör vara tillgängliga för både kommuner och region och inte vara dedikerade till någon huvudman, då detta skapar en mindre flexibilitet till det aktuella behovet. En närvårdsavdelning kräver tillgång till specialisläkare med kompetens inom geriatrik, internmedicin och allmänmedicin. Tillgång till övervakningsmöjligheter och syrgas måste finnas. Det ska finnas ett tydligt uppdrag med grundkriterier som ska vara lika över hela länet med gemensamma kriterier för inskrivning. Patienter aktuella för vård på en närvårdsavdelning är patienter i behov av ineliggande vård, men inte av sjukhusets resurser. Det kan bl.a. handla om:

- Försämring av kända kroniska sjukdomar som hjärtsvikt och KOL
- Eftervård när patienten legat på en akutvårdsavdelning på sjukhus och behöver längre vårdtid för att stabiliseras och mobiliseras.
- Behov av ineliggande intravenös behandling med t.ex. vätska, vätskedrivande eller antibiotika.
- Behov av smärtstillande behandling ineliggande p.g.a. t.ex. ortopediska tillstånd såsom kotkompression som inte ska eller har opererats.

När man slår fast kriterierna för intagning behöver man särskilt vara uppmärksam på gränsdragningen mot geriatrisk rehabilitering, som har personal med särskild kompetens inom rehabilitering. Vidare bör man säkerställa att närvårdsavdelningarna inte blir postoperativa avdelningar efter kirurgi och ortopedi eller att det blir avdelningar för redan helt färdigbehandlade och utskrivningsklara patienter. Om behovet inte finns av hälso- och sjukvård, utan är ett rent omvårdnadsbehov (endast

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

SoL) ska patienten istället få hjälp på t.ex. en avlastningsplats eller på ett korttidsboende.

När man arbetar vidare med specifikt vilka kriterier det ska vara för inskrivning på närvårdsavdelning bör man också tänka på vilka kriterier som ska föreligga för utskrivning.”

1.2 Bakgrund – delprojekt inom Vårdcentrum del 2

I projekt Vårdcentrum del 2 ingick att ytterligare utveckla konceptet närvårdsavdelning och ett delprojekt tillsattes för att lämna ett generellt förslag i enlighet med den inriktning som slutrapport del 1 beskriver. Arbetet pågick under april och maj 2019 och lämnade sitt slutresultat den 5 juni 2019.

Delprojektet drar slutsatsen att det mest troligt behöver se lite olika ut i länet då det redan i dag finns fungerande lösningar, t ex i Östhammar. Det gemensamma är att i anslutning till närvårdsavdelning ska finnas en jourmottagning, lab och röntgen för att möjliggöra säkra direktinläggningar där sjukhuset kan lämnas helt utanför. Närvårdsavdelningarna är öppna 24/7 och det finns möjlighet till inläggning helg och nattetid. På jourtid har vårdcentrums jourmottagning det medicinska ansvaret fram till stängning då ansvaret övergår till beredskapsjour.

Närvårdsavdelningarna i länet föreslås i Tierp, Östhammar och Enköping och ligga i respektive vårdcentrum. I Uppsala är slutsatsen att det inledningsvis bör finnas en plats/lokal för närvårdsavdelning med 40 vårdplatser. 2030 beräknas behovet av närvårdsplatser vara 100 fördelade över länet. Ytterligare slutsats är att vårdnivån och volymer kommer att förändras i en relativt nära förestående framtid. En förskjutning av det som i dag benämns som c-länsvård kommer att i större omfattning bedrivas på närvårdsavdelningar.

Delprojektet beskriver vidare att på närvårdsavdelningarna ska dagvårdplatser finnas, en möjlig utveckling är att ha närvårdsanslutna vårdplatser i hemmet där kommunens sjuksköterskor sköter vården med läkarstöd från närvårdsavdelningen. Patienter med komplex problematik som är aktuella vid fler specialistmottagningar upplevs i dag som en utmaning då det inte finns en läkarkontakt som håller ihop vården kring denna grupp. Sjuksköterskorna i kommunen efterlyser att det finns en tydligare kommunikation mellan de olika specialisterna. Det är möjligt att denna fråga behöver lyftas till vårdcentrumprojekteten och eventuell utbyggnad av Äldre/Hemvårdsenheter i länet.

Delprojektgruppen kom fram till följande kompetenser: Geriatriker, internmedicin, allmänmedicin, fysioterapeut, arbetsterapeut, sjuksköterska, undersköterska, medicinsk sekreterare, bemanningsassistent, chef, gruppchef, apotekare och dietist (knutna till vårdcentrum) På sikt bör det även finnas tillgång till konsultläkare av olika specialiteter samt tillgång till habiliteringens kompetens gällande gruppen “överlevarna”.

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

De diagnoser/ inskrivningskriterier delprojektgruppen kommit fram till är:

- Multisjuka äldre
- Enklare infektioner i behov av i.v antibiotika
- Preop/röntgen exempelvis laxera inför colonskopi
- nedsatt allmän tillstånd där allvarlig psykiatrisk eller somatisk sjukdom uteslutits.

Enklare utredningar på primärvårdsnivå där en utredning av patientens symtom bör ske, obstipation, kotkompression i behov av smärtlindring, frakturer som ej ska opereras men som behöver smärtstillas och ha hjälp med mobilisering.

Dagvårdspplatser för blodtransfusioner/ urvätskning/uppvätskning. Patienter som försämrats i sina kroniska sjukdomar. Patienter med syrgasbehov, ett behov av läkare 24/7 samt palliativ vård. Patienter/brukare som behöver en kartläggning av behov - både utifrån SOL och HSL.

Delprojektet beskriver att ett mål är att skapa ett flöde som inte inbegriper sjukhuset på så sätt att inskrivning på sjukhusens vårdavdelningar undviks i möjligaste mån. Patient som läggs in på närvårdsavdelningar kommer från:

- hemsjukvården
- ambulans
- vårdcentral/hälsocentral
- mobilt närvårdsteam
- akutmottagning/jourmottagning
- äldrevårdsenhet
- slutenvården när behov av palliativ vård finns. (se under 4 Fortsatt arbete)

I delprojektet inom Vårdcentrum del 2 ingick inte att konkretisera tankarna kring närvårdsavdelning till färdiga förslag eller att ta fram ekonomiska kalkyler. Detta återstår nu att göra varför arbetet med närvårdsavdelning fortsätter i detta projekt.

1.3 Syfte

Syftet med detta uppdrag är att tillsammans med kommunerna fördjupa konkretisering av närvårdsplats genom att granska vårdnivån på korttidsplats i relation till tänkt vårdnivå på närvårdsplats och lämna förslag antal platser per närvårdsavdelning på kort och lång sikt på vårdcentrum i länet. Uppdraget ska även arbeta fram ett underlag för budget med uppgifter om kostnad för närvårdsplats.

1.4 Verksamhetsstrategi

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

Projektet ingår i Region Uppsalas övergripande arbete kring Effektiv och Nära Vård 2030.

2 Mål

2.1 Effektmål

Effektmål för Effektiv och Nära Vård; Region Uppsalas befolkning har år 2030 tillgång till en nära vård som präglas av en:

- Ökad tillgänglighet
- Ökad kontinuitet och sammanhållning
- Ökad tydlighet kring vart de ska vända sig med olika hälsoproblem
- Ökad kostnadseffektivitet
- Minskat antal onödiga återinskrivningar vid sjukhus

2.2 Uppdragsmål

Uppdraget har följande mål;

- Granska vårdnivån på korttidsplats i relation till den tänkta vårdnivån på närvårdsplats - på Svartbäcksgården och på Nora i Uppsala kommun samt vid närvårdsplatser i Östhammar och i Tierp.
- Beräkna kostnad för närvårdsplats utifrån tänkt vårdnivå och volym.
- lämna generellt förslag på samfinansiering (i %) region och kommun.
- Beskriva antal platser per närvårdsavdelning på kort sikt (år 2021) och lång sikt (år 2030).
- Förslaget ska utgöra ekonomiskt underlag för budget 2021 och beskrivning lämnas på vad det kostar att driva tänkt verksamheten (personalkostnader, driftskostnader, hyreskostnader). I underlaget ange inklusive och exklusive hyreskostnader och inklusive och exklusive overhead.

3 Krav på uppdraget

3.1 Förutsättningar

Uppdraget har följande förutsättningar:

- Utgångspunkt för uppdragets arbete är resultatet i del 1 och del 2.
- Uppdragsarbetet ska bedrivas tillsammans med länets kommuner.

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

- Med närvårdsavdelning på kort sikt (år 2021) avses ett i Uppsala, i Tierp och i Östhammar. På lång sikt (år 2030) avses fler närvårdsavdelningar i Uppsala samt i Enköping, Håbo och Knivsta.

3.2 Konsekvenser för likabehandling och miljö

Ej aktuellt.

3.3 Avgränsningar

Uppdraget har följande avgränsningar;

- Uppdraget ska lämna förslag och underlag enligt målen. Det ingår inte i uppdraget att planera för genomförande.

3.4 Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Uppdraget har koppling till övriga planerade projekt inom strategin Förnyad vårdstruktur inom regionens arbete kring Effektiv och Nära Vård 2030.

4 Tidplan

Besluts- punkt	Beskrivning	Klart datum (åå-mm-dd)
BP1	Beslut om uppdragets etableringsfas (planering) ska starta eller inte	2019-09-04
BP2	Beslut om att starta genomförandet av uppdraget eller inte	2019-09-15
BP4	Beslut om att godkänna uppdragets resultat eller inte	2019-12-15

5 Budget

Uppdragets kostnader utgörs av nedlagd arbetstid för möten för uppdragsledare samt för deltagare i uppdragsgruppen samt ev resekostnader för möten i regionen.

Kostnader för uppdragsdeltagares arbetstid och ev kostnader för resor finansieras av den verksamhet där personen har sin huvudanställning. Andra kostnader såsom eventuella studiebesök och andra omkostnader finansieras av Hälso- och sjukvårdsavdelningen.

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

6 Organisation

Styrgrupp; Vårdledningsgruppen

- Åsa Himmelsköld, hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Uppsala
- Torun Hall, förvaltningsdirektör, NVH
- Eric Wahlberg, sjukhusdirektör, AS
- Johanna Woltjer, sjukhusdirektör, LE
- Eva Telne, strategiansvarig Förnyad vårdstruktur
- Susanne Söderberg, samverkanschef Uppsala kommun

Uppdragsägare; Torun Hall, förvaltningsdirektör, NVH

Uppdragsledare; Charlotta Nordgren Thermaenius, VO-chef Årsta NVH

Uppdragsgrupp;

- Anne Johansson, VO-chef Enköping, NVH
- Monica Pettersson, VO-chef Tierp NVH
- Marie Johansson, controller NVH
- Elize Leto, verksamhetsutvecklare
- Nina Delin-Hunger, VO-chef Östhammar NVH
- Kommunala beslutsfattare för närvårdsplatser i Uppsala, Enköping, Östhammar och Tierp
- Controller från Uppsala kommun, Östhammars kommun, Enköpings kommun och Tierps kommun.

I arbetet kommer uppdragsledare besöka samtliga länets kommuner för att träffa respektive närvårdsstrateger och utsedda representanter i respektive kommun. Där kommer uppdraget lyftas för dialog kring fördelarna med ett gemensamt ansvarstagande/samfinansiering.

Marie Johansson, controller NVH, och Elize Leto, verksamhetsutvecklare NVH, tar fram vårddygnskostnaden och har sedan möte med respektive kommuns controller för synpunkter och dialog kring kostnaderna.

Granskning av vårdnivån kommer att göras med hjälp av läkare på Svartbäcksgården och på Nora (enhet med korttidsplatser för personer med kognitiv svikt) i Uppsala kommun, på NVE i Östhammar och på geriatriken i Tierp.

Referensgrupp; Består av representanter från länets kommuner.

Facklig referensgrupp för Vårdcentrum;

- Knut Bodin
- Katarina Rydberg
- Birgit Moberg
- Sandra Gullström

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

7 Överlämnande

Uppdraget överlämnar det slutliga resultatet i form av beskrivning av slutgiltiga förslag (Word-format) och en presentation (powerpoint) till uppdragsägaren och styrgruppen.

Vid överlämnandet är uppdragsägare, styrgrupp och uppdragsledare involverade.

Vid överlämnandet av uppdragets slutresultat tar uppdragsägare över ansvaret för uppdragets resultat.

8 Referenser och bilagor

Specificera alla dokument som det är hänvisat till i Uppdragsdirektivet. Det kan vara politiskt beslut, beslutsprotokoll, förstudierapport, idébeskrivning, mm.

UPPDRAGSDIREKTIV

UPPDRAGSNAMN:	Närvårdsavdelning inom Vårdcentrum	DATUM:	2019-10-03
UPPDRAGSÄGARE:	Torun Hall	VERSION:	2.0
UPPDRAGSLEDARE:	Charlotta Nordgren Thermaenius	DNR:	LS2018-0658

9 Checklista inför beslut, BP2

- Faller detta uppdrag inom ramen för Region Uppsala:s definition av ett uppdrag? JA
- Har ett komplett uppdragsdirektiv utformats (detta dokument)? JA
- Följer uppdraget verksamhetens mål och strategier? JA
- Är uppdragsägare, uppdragsledare, mottagare och övriga intressenter utpekade? JA
- Är resurserna säkrade för genomförandefasen? JA

10 Beslut att starta Genomförandefasen, BP2

Datum _____

Namnförtydligande (uppdragsägare)

Delegationsordning för kommunstyrelsen

Delegering

Allmänt om delegering

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen.

Kommunstyreslen ansvarar för övergripande ledning och samordning av kommunens verksamheter, men också för ekonomi och budget. Kommunstyrelsen bereder ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige.

Nämnderna beslutar i frågor som rör verksamheten och i frågor som de enligt lagstiftning ska handha samt i frågor som fullmäktige har delegerat till nämnderna.

Att delegera innebär att överflytta beslutanderätt. Delegering kan ske både från kommunfullmäktige till nämnd och från nämnd till utskott, en ledamot eller en ersättare och en anställd i kommunen. Den som får beslutanderätten kallas delegat.

Ej blandad delegering

Blandad delegering till en förtroendevald och en anställd är inte tillåten, eftersom en delegering till flera personer förutsätter att samtliga är förtroendevalda och utgör ett utskott. En nämnd får alltså inte delegera till två eller flera förtroendevalda att besluta tillsammans. I så fall måste dessa utgöra ett utskott. Två eller flera anställda kan inte heller ges gemensam beslutanderätt. Flera anställda kan inte ges rätt att besluta i samma typ av ärenden vid sidan av varandra. I så fall måste beslutanderätten fördelas, exempelvis efter ansvarsområden, beloppsnivåer eller geografiska områden. Det är vanligt att nämnden i delegationsordningen anger en viss kategori/grupp av tjänstemän, exempelvis biståndshandläggare, miljöinspektör. En sådan delegation måste kompletteras med ett förtydligande, som fördelar ärendena inom respektive ärendegrupp på varje enskild tjänsteman. För att bl.a. uppfylla kraven vid granskning av ansvar ska man, efter att ha tagit del av delegationsordningen och eventuellt förtydligande, finna endast en tjänsteman som haft rätt att avgöra ett visst ärende.

När kommunstyrelsen eller en nämnd delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i kommunstyrelsens eller nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett kommunstyrelsens eller nämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som kommunstyrelsens eller nämndens beslut.

Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden. Kommunstyrelsen och respektive nämnd beslutar när och hur anmälan ska ske. Anmälan ska tillgodose kommunstyrelsens och nämndernas informations- och kontrollbehov. Anmälan har också betydelse för beräkning av överklagandetiden (laglighetsprövning enligt kommunallagen).

Bestämmelser om delegation framgår i kommunallagens 6 kapitel §§ 37-39.

Jäv

Delegat får inte fatta beslut i ärenden där han eller hon är jävig. Enligt kommunallagens regler är en anställd eller förtroendevald jävig om bland annat saken angår honom själv eller närstående, eller om ärendets utgång kan förväntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående.

Jäv kan även föreligga om det i övrigt finns någon särskild omständighet är ägnad att rubba förtroende till hans opartiskhet i ärendet. Därutöver finns fler jävsgrunder angivna i kommunallagens 6 kapitel 28-32 §§. Vid jäv får den anställde eller förtroendevalda inte delta i handläggningen eller i beslutet av ärendet.

Undantag

I enlighet med kommunallagens 6 kapitel 38 § får beslutanderätten inte delegeras i följande slag av ärenden:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Grundprinciper

Huvudregeln är att delegat avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till kommunstyrelsen eller nämnden för avgörande. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Ansvar för beslut på tjänstemannanivå vilar alltid på en tjänsteman, den som fattat beslutet. Det hindrar inte att denne konfererar med annan tjänsteman för att få referensmaterial/underlag för beslut.

Beslut som fattas på delegation är ett slutgiltigt beslut på kommunstyrelsens eller nämndens vägnar. Det kan inte ändras annat än genom överprövning av delegaten själv eller genom överklagande där så är möjligt. Kommunstyrelsen eller nämnden kan dock föregripa delegatens beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över. Kommunstyrelsen eller nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Anmälan av beslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten.

Alla beslut fattade på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden vid nästkommande sammanträde. Rapporteringen ska avse de beslut som fattats sedan föregående sammanträde.

Samtliga beslut rörande personal, anställning, uppsägning och avsked återfinns inom kommunstyrelsens delegationsordning i personalfrågor och ska återrapporteras **till kommunstyrelsen**. Återrapportering sker på blankett framtagen av lednings- och verksamhetsstöd. Blanketten inlämnas till lednings- och verksamhetsstöd senast 7 dagar innan kommunstyrelsens sammanträde.

Registrering i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll

Rapportering av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll. Av paragrafen ska framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vem som är delegat.

Vidaredelegation och anmälan

Förvaltningschef kan ges rätt att vidaredelegera beslut i vissa ärendegrupper. I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat.

Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till förvaltningschefen som i sin tur anmäler till kommunstyrelsen/nämnden. (KL 7:6)

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som kommunstyrelsen/nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid styrelsens/nämndens nästa sammanträde. (KL 6:39).

Det är viktigt att möjligheten till ordförandebeslut i brådskande ärenden inte används slentrianmässigt. Det ska i princip vara en sådan situation där alternativet till ordförandebeslut är att kalla nämnden till extra sammanträde.

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

I kommunen fattas både så kallade verkställighetsbeslut som delegationsbeslut. Det är viktigt att känna till vad de två olika begreppen betyder och skillnaden mellan de två.

I kommunstyrelsens och nämndernas delegationsordning regleras enbart de så kallade **delegationsbesluten**. Endast de är ”beslut” i kommunallagens mening. Ett delegationsbeslut kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar och i normalfallet finns det för delegationsbeslut alternativa lösningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande** beslut är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Gränsdragningen mellan verkställighetsbeslut och delegationsbeslut kan vara svår att dra och kan slutligen komma att prövas i domstol. Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan nämligen inte överklagas genom laglighetsprövning så som ett delegationsbeslut kan.

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Allmänna ärenden			
	Besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas. Gäller även beslut i ärenden av mindre vikt eller av icke principiell natur.	KL 6:39		Kommunstyrelsens ordförande
	Utfärdande av fullmakt att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter, vid förrättningar av skilda slag samt ingående av förlikning			Kommundirektör Ersättare: kommunstyrelsens ordförande
	Yttrande över enklare remisser där sakkunskap efterfrågas, enkäter och dyl.			Sakkunnig tjänsteman
	Beslut att inte yttra sig över remisser			KSAU
	Yttranden som på grund av ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS			Förvaltningschef
	Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal	Dataskyddsförordningen		Kommundirektör Ersättare: HR-chef
	Beslut om hantering av medborgarmotion som uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare			KSAU

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Upp till en vecka			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: kommunstyrelsens vice ordförande
	En vecka eller därutöver			KSAU
	Registrering av lotterier enligt lotterilagen			Kommundirektör med rätt till vidaredelegation
	Myndighetsprövning av begäran om utlämnande av allmän handling hos kommunstyrelsen För arkiverade handlingar	TF 2:14 OSL	Se riktlinje	Chef inom respektive enhet Kommunarkivarie Ersättare: Kommundirektör
	Avgöra om ett besvär kommit in i rätt tid samt avvisa för sent inkommet överklagande	FL 24§		Kommunsekreterare Ersättare: kommundirektör
	Polisanmälan av brott mot kommunen			Förvaltningschef inom respektive enhet med rätt till vidaredelegation Ersättare: Kommundirektör
Ekonomiska ärenden				
	Placering av donationsmedel			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Utdelning ur donationsfonder			KSAU
	Utdelning av kommunala stipendier i den mån detta ej delegerats till annan kommunalt organ			KSAU
	Yttrande över folkbokföringsärende/ skatteärende			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation
	Överklagande av folkbokföringsärende/ skatteärende			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation
	Besluta i ärenden om icke periodiska återkommande bidragsansökningar upp till 10.000 kronor		Samråd ska med övriga kommunalråd innan beslut fattas	Kommunstyrelsens ordförande
	Upplåna respektive konvertera lån upp till av kommunfullmäktige högsta angivna belopp eller på grund av särskilt av fullmäktige fattat beslut			Ekonomichef Ersättare: Kommundirektör
	Anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 10.000 kronor			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Anstånd med betalning av kommunens fordringar över sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 50.000 kronor för varje särskilt fall			KSAU
	Ansökan om externa medel (inkl EU-medel) för projekt- och utvecklingsarbete m m			Kommundirektör
	Fastställande av förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommun styrelsens förvaltning			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation
	Godkännande av ersättning från försäkringsbolag			Ekonomichef med rätt till vidaredelegation Ersättare: Kommundirektör
	Beslut om avgiftsbefrielse för ideella föreningar avseende bygglov- och bygganmälan, rivning samt strandskyddsdispens		Villkor se KF § 8/2010-02-16 KS § 110/2016-05-03 KS § 105/2019-04-02 Beslut ska anmälas till KS och delges lednings- och verksamhetsstöd (ekonomi)	Kultur- och fritidschef Ersättare: Utvecklingsledare inom kultur och fritidsförvaltningen

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna	KS §211/2016	Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti, november), via avsett formulär	Kommundirektör
Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning				
	Försäljning av bostadstomter i enlighet med fastställd taxa		Samråd ska i MEX-gruppen innan beslut fattas	Teknisk chef
	Försäljning av industritomter upp till 3000 kvm inom detaljplanelagt område-som prissatts genom oberoende expertvärdering innan försäljning eller genom försäljning till högst bjudande via mäklare		Samråd ska i MEX-gruppen innan beslut fattas	Teknisk chef
	Upplåtelse av nyttjanderätt till kommunens mark i högst två år			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Uthyrning av lägenheter och lokaler samt inhyrning av lägenheter och lokaler för kommunal verksamhet			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Yttrande till bygg- och miljönämnden angående ansökan om bygglov			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Föra talan vid lantmäteriförrättningar med rätt att ingå överenskommelser i dessa ärenden			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Besluta i bostadsanpassningsärenden enligt bostadsanpassningslagen	Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag mm.		Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
Upphandling, anskaffnings -och tilldelningsbeslut				
	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel upp till 800 000 kronor			Upphandlingschef inom KS och Förvaltningschef inom respektive nämnd
	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel över 800 000 kronor			KSAU inom KS och ansvarig nämnd utanför KS
	Anskaffningsbeslut ramavtal oavsett belopp			Upphandlingschef
	Besluta om att delta i samordnade upphandlingar			Upphandlingschef
	Tilldelningsbeslut i upphandlingar upp till 800 000 kronor, över 800 000 kronor samt ramavtals upphandlingar			Upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Tilldelningsbeslut i förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpssystem (DIS)			Upphandlingschef med rätt till vidaredelegation

Kommunstyrelsen som lönenmyndighet

Beslut om beviljande av kommunalt lönebidrag	Enhetschef för enheten för arbete och sysselsättning
--	--

Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden

Yttrande angående antagande av hemvärnsmän	Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
Fullmakt att besluta om VMA (myndighetsmeddelande), d.v.s. Viktigt Meddelande till Allmänheten	Samråd ska ske med kommunikatör Beredskapssamordnare Ersättare: Säkerhetsskyddschef

Besluta om plan för hantering av extraordinär händelse	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 1 Överenskomme lse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3	KSAU
--	--	------

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 8 Överenskomme lse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		Kommundirektör
	Besluta om säkerhetsklassning av personal		Samråd ska ske med berörd förvaltningschef eller VD	Säkerhetsskyddschef